NATIONAL LIBRARY
JUN 1 1970
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 565 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi" Atb. redaktors: ALFRĒDS VINČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

38. N-RS TREŠDIENA, 1970. G. 20. MAIJS 20. GADS

WEDNESDAY, MAY 20, 1970 SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

Uzsāks parakstu vākšanu pret genocidu Latvijā

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā (LNAK) valdes sēdē 6. maijā sekretārs I. Alksnis iepazīstināja ar sastādīto LNAK vēlēto un tehnisko darbinieku sarakstu. To pēc pavairošanas saņems katrs darbinieks. Līdzīgā kārtā turpmāk pavairos un piesūtīs arī iepriekšējo LNAK valdes sēžu protokolus.

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs nolasīja 5. dziesmu svētku Kanadā rīcības komitejas atbildes rakstu, ka svētku rīcības komiteja piekritusi parakstu vākšanai Dziesmu svētku sarīkojumos memorandam pret genocīdu okupētajā Latvijā. Parakstu vākšana sarīkojumu starpbrīžos pārtraucama pēc pirmā zvana.

Sastādījusies LNAK padomes vēlēšanu komisija, ko vada padomes loceklis J. Grodnis ar valdes pārstāvi I. Alksni. No Toronto draudzēm komisijā piedalās: A. Sproģis no Sv. Andreja draudzes, J. Skrastiņš — Sv. Jāņa, A. Bērziņš — Austrumu un A. Ikaunieks no katoļu draudzes, A. Gribusts no Toronto latviešu biedrības O. Kļavenieks no DV Toronto nodaļas, E. Lūsis no Latviešu virsnieku apvienības Kanadā, A. Kalniņš no Latviešu preses biedrības Kanadas kopas un citi.

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs informēja par pārrunām ar jauno Kanadas kabineta ministru R. Stanberiju vienā no viņa organizētām „dialogu sanāksmēm" Toronto „Hart House" telpās. Bez T. Kronberga šajā sanāksmē piedalījās arī otrs latvietis — Toronto universitātes studentu padomes prezidija priekšsēdis Gesta Ābols. Apspriedē piedalījās ap 40 dalībnieku, to vidū arī dažu etnisko grupu vadītāji, Toronto universitātes mācības spēki, studenti un pilsētas pašvaldības pārstāvji.

LNAK apstiprināja no savas puses personāla pārmaiņas Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda valdē. Fonda valdes sēdē 17. maijā Nujorkā jau piedalījās vicepriekšsēdis J. Mežaks, bet uz ALAs kongresu Indianapolē 22. maijā dosies LNAK priekšsēdis T. Kronbergs.

Pieaugot bezdarbam Kanadā, priekšsēdis T. Kronbergs ierosināja nodibināt darba sagādes biroju, kas būs pakļauts tieši LNAK valdei un kura mērķis palīdzēt tiem tautiešiem, kas zaudējuši darbu, īpaši gados vecākiem. Par biroja vadītāju izraudzīja Jāni Šmitu. Birojs uzturēs sakarus ar latviešiem, kam pieder savi uzņēmumi, vai kas atrodas atbildīgos posteņos citās firmās un var sagādāt darba iespējas saviem tautiešiem.

LNAK valde jau agrāk principā bija izšķīrusies par sporta nozares dibināšanu, bet jautājums ieildzis, kādēļ nolēma nākamajā valdes sēdē pieaicināt Latviešu sporta apvienības Kanadā valdes priekšsēdi V. Sališu, lai projektu iedzīvinātu.

Vicepriekšsēdis A. Rāviņš ziņoja par piedalīšanos nesenajā poļu rīkotajā Katinas upuru 30 gadu piemiņas aktā Toronto, kuŗā pieņēma rezolūciju lūgt Kanadas valdību griezties Apvienotajās nācijās ar ierosinājumu noskaidrot 10.000 pazudušo poļu virsnieku likteni Padomju savienībā. Uzdeva LNAK politiskās nozares vadītājam V. Upeslācim paināteresēties par rezolūcijas sekmēm. Vicepr-dis A. Rāviņš ziņoja, ka izveidota 18. nov. atceres svētku rīcības komiteja Toronto, kuŗā viņš ir priekšsēdis un ieteica deleģēt pastāvīgu LNAK pārstāvi Lielotoronto tautas mākslas padomē („Folks Arts Council"). Tāpat ieteica izraudzīt pastāvīgu pārstāvi, kas interesētos par veco ļaužu mītņu izveidošanu un piedalītos attiecīgajās Ontario provinces valdības organizētās sanāksmēs šajā jautājumā. Šāda apspriede paredzēta 21. maijā.

Baltijas tautu federācija Kanadā iecerējusi arī šogad 14. jūnijā rīkot aizvesto piemiņas dievkalpojumu Sv. Pāvila katedrālē. Savā laikā federācijas ierosinātais pasākums ar angļu rakstniekam Dž. Harvardam pasūtināto lieluzvedumu „The Baltic Story" cietis neveiksmi, jo viņa manuskripts noraidīts. Uzveduma tekstu tagad uzņēmies sarakstīt norvēģu izcelsmes autors Pedersens.

Jau agrākajā Toronto sabiedrisko organizāciju vadītāju un pārstāvju 18. novembŗa atceres akta rīcības komitejas izveidošanas sanāksmē bija ierosinājums radīt īpašu sarīkojumu koordinācijas komisiju, vai pilnvarotu koordinātoru, kam visi rīkotāji pieteiktu savus sarīkojumus, lai tie neiekrīstu vienā laikā, kas „saskalda" apmeklētājus, no kā cieš visi sarīkojumi, kas rīkoti dažādās telpās, bet notiek vienā vakarā. Pieredze rādījusi, ka Toronto vienā dienā notikuši pat trīs sarīkojumi reizē. Atzina, ka koordinātora uzdevumu labi varētu veikt LNAK biroja vadītājs J. Rolavs, kuŗam turpmāk būtu pieteicami visi sarīkojumi, lai saskaņotu to datumus un tie nesakristu vienā laikā. Pēc biroja vadītāja J. Rolava un kasieŗa J. Skrastiņa ziņojumiem, ka īzsūtīti 5740 ziedojumu aicinājumu, uz kuŗiem atsaucība bijusi visai dzīva, pieņemams, ka Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondam varētu sanākt ap 1500 dolaru mūsu kultūrālo mērķu sekmēšanai. Aicinājumu izsūtīšanas talkā sevišķi rosīgi piedalījušās visas trīs Toronto latviešu luterāņu draudzes un DV nodaļa.

Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks informēja, ka Dziesmu svētku laikā Toronto 29. jūnijā notiks skolotāju konference ar skolēnu darbu skati, bet pēc tam, vairākas dienas no vietas, L. Vika vadīti skolotāju semināri. Piezīmējams, ka tie nav sajaucami ar „Nākotne 70" rīkotiem skolotāju un vecāku semināriem. LNAK kādā no „Nākotne 70" sarīkojumiem pasniegs Latviešu nacionālajai jaunatnes apvienībai Kanadā dāvāto karogu.

Piešķīra 200 dol. kalpakiešu atbalstam Vācijā, 150 dol. palīdzības saņu nosūtīšanai uz Latviju un pēc Latviešu YMCA kluba lūguma $100 jaunatnes sporta atbalstam. Nolēma iegādāties no Latviešu nacionālā fonda karikatūrista Ed. Keiša zīmētās pastkaršu serijas 50 eksemplāru. —s

Parakstiet apsūdzību pret genocīdu Latvijā!

Latviešu nacionala apvieniba Kanadā un Daugavas Vanagu organizacija rīko parakstu vaksanu memorandam pret genocidu okupetaja Latvijā. Galvenā kampaņa planota Dziesmu svētku laikā Toronto. Svētku rīcības komiteja piekritusi parakstu vākšanai sarīkojumu starpbrīžos, kad svetku apmeklētajus apstaigās parakstu vācēji un lūgs parakstities attiecigajās lapās zem iespiestā memoranda teksta latviešu un angļu valodā, kas apsūdz Padomju savienību genocida noziegumā Latvijā.

Bez galvenajam akcijas organizētājām parakstu vākšana iesaistisies arī latviesu biedrības, draudzes, jaunatnes un studentu organizacijas un kopas. Parakstu vākšanu organize īpasa rīcibas komiteja, ar kuŗu sadarbosies arī citu organizaciju un biedrību izraudzītie sakarnieki. Komitejas aicinājumam jau atsaukusies Toronto latviešu biedrība, nozīmējot savu sakarnieku.

Organizāciju kopējā sadarbībā un talcinieku atbalstā memorandam pret Padomju savienības noziegumiem okupētajā Latvijā un mūsu tautas iznīcināšanu cer savākt vismaz 10.000 parakstu. Peticiju iesniegs Kanadas valdībai tālākvirzīšanai Apvienotajās Nācijās. Latviešu skaits Padomju savienības okupācijā Latvijā strauji samazinās: 1966. gadā tas bija nokritties uz 59¾%, bet tagad gandrīz uz pusi. Drīz latvieši būs minoritāte paši savā zemē!

Jo lielāks būs parakstu skaits, jo ietekmīgāks būs memorands!

Tautieši, parakstieties apsūdzības lapās, kad jums to lūgs!

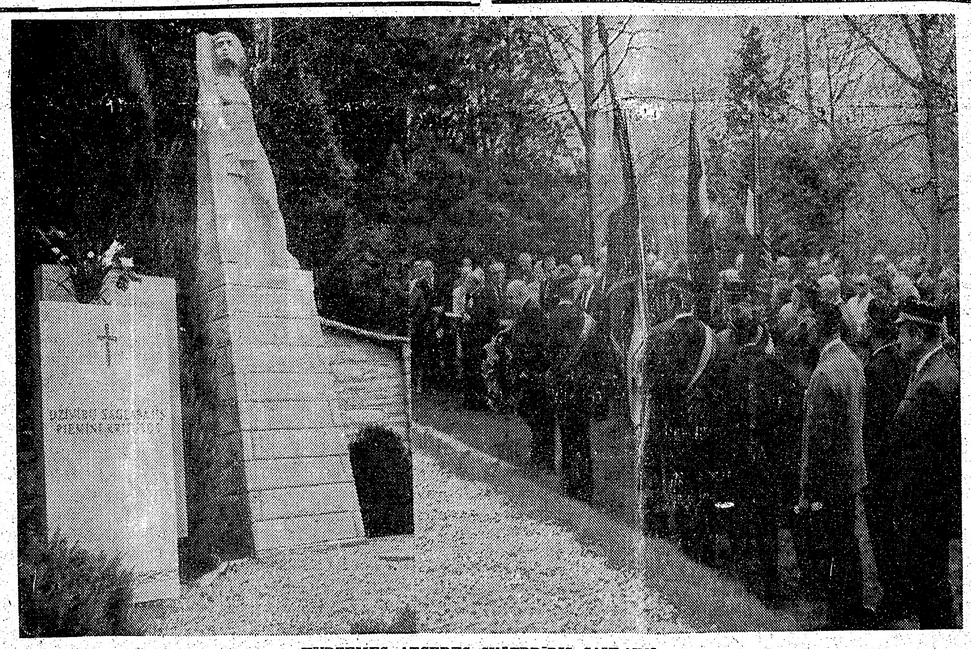

KURZEMES ATCERES SVĒTBRĪDIS SAULAINĒ

Kurzemes krišanas 25 gadu atceres svētbrīdim Saulainē pie Kritušo karavīru pieminekļa 9. maijā pulcējās 150 dalībnieku, lai pateicībā noliktu ziedus kritušo varoņu piemiņai. Ar karogiem bija ieradušās Fraternitas Cursica, veco strēlnieku un kara invalidu delegācijas, piedaloties daudzu mūsu sabiedrisko organizāciju un draudžu pārstāvjiem. Svētbrīdi vadīja mācītājs A. Briedis. Uzņēmumā — organizācijas ar karogiem pie Kritušo karavīru pieminekļa. Foto: A. Aldermans

Bailes no Izraēlas atombumbas

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Amerikāņu un Dienvidvietnamas militārā tīrīšanas akcija Kambodžā jau ir pavirzījusies tik tālu, ka trešo daļu no tur iesaistītiem amerikāņu spēkiem ir bijis iespējams atvilkt. Nav šaubu, ka līdz 1. jūlijam prezidents Niksons varēs ziņot, ka Kambodžas akcija ir sekmīgi beigusies. No Baltā nama nāk informācija, ka varot drošī rēķināties arī ar visu Dienvidvietnamas spēku atgriešanos no Kambodžas jūlija pirmajā pusē.

Līdzšinējo akciju norisē ienaidnieks ir cietis smagus zaudējumus. Pieņem, ka uz ilgāku laiku ir paralizētas vismaz 60 Hanojas bataljonu kaujas vienības. Dzīvā spēka ziņā komūnisti zaudējuši jau pāri par 2.700 kritušo, pie kam ievainoto skaitu lēš no 25—35.000 vīru. Ienaidnieks zaudējis jau 6.583 vieglos kājnieku ieročus un 659 vairākvīru apkalpes ieroču vienības. Amerikāņu un vietnamiešu rokās krituši jau pāri par 1500 tonnu ienaidnieka municijas. Ienaidnieks zaudējis arī ievērojamus pārtikas krājumus. Tā zaudētais rīss vien būtu devis iespēju Hanojai pabarot 12.000 vīru stiprus invāziju spēkus.

Kaut daļa amerikāņu spēku no Kambodžas ir atvilkta, militārās akcijas tur nebūt vēl nav apsīkušas. Gluži otrādi. Pagājušās nedēļas nogalē 10.000 Dienvidvietnamas karavīru 200 amerikāņu pavadībā sekmīgi sāka Hanojas spēku vajāšanas akciju Mekongas upes deltā pāri Vinte kanālim. Pieņem, ka šajā rajonā atrodas kādas komūnistu divizijas štābs, kas koordinēja Ziemeļvietnamas agresīvās operācijas Takeo provincē. Tanī pašā laikā Kambodžas valdības karaspēks padzina ienaidnieku no okupētās Konipong Čang pilsētas. Tā pašlaik ap 25.000 dienvidvietnamiešu un 10—18.000 amerikāņu karavīru ir iesaistīti sekmīgās tīrīšanas akcijās, kas vērstas vismaz pret 12 galvenajām Hanojas spēku izejas bazēm. Līdz šim neskarta vēl bija palikusi tikai viena Hanojas spēku patvertne Kambodžas territorijā — tā atrodas netālu no Duklapass, ap 120

(Nobeigums 8. lpp.)

PAZIŅOJUMS LASĪTĀJIEM

Kanadas pasta darbinieku gatavotā streika dēļ iespējams, ka mūsu šāsdienas laikraksta numurs sasniegs lasītājus ar nokavēšanos. Atsevišķi laikraksta numuri Toronto būs dabūjami latviešu vaikalos. Streika gadījumā DV grāmatnīcā laikraksts saņemams arī abonentiem.

Latvija Amerikā

Alberts Eglītis

Mūsu pastāvēšana, mūsu problēmas

Cik ilgi pie Baltijas jūras uz savas zemes pastāv latviešu tauta, tikpat ilgi mums nav trūcis svešu iekarotāju, sirotāju un apspiedēju. Gadu simteņus senču paaudzes pazemoja vāciešu apskāviens, un stepju krievu ordas mums nekad nav ļāvušas dzīvot mierā. Taču visskumjākajās naktīs tauta palika, pārdzīvoja ienaidniekus. Vesela paaudze beidzot piedzīvoja gaismu. Visa tauta guva sev spārnus saules svētītā, tēvu celtā valstī — Latvijā. Nevienam nebijām ienaidnieks, arī bijušajiem ienaidniekiem — ne. Mums nebija laika naidam, jo viss mūsos kūsāja mīlestībā, bija tikai čaklums un skaista, laimīga dzīve brīvībā.

Bet tagadējais laiks ir atkal sarežģījies. Komūnisti nepārtraukti rūpējas par nemieriem. Eksplozīvi punkti pasaulē vairojas. Visi internacionālie konflikti paliek nenokārtoti. Liberālo rietumu lielvalstu demokrati arvien uzkrītošāk piešauj krievu imperiālistiem legālizēt, paturēt visas pēc 1945. gada 8. maija iegūtās robežas. Eiropā vairs nav ne miera, ne kara!

Taču mērķis — brīvība kā Baltijas valstīs, tā pārējās Maskavai pakļautajās nekrievu zemēs nav bezcerīgs, izdzisis ugunskurs. Arī tad ne, ja Vašingtonā Viljams Rodžers un Padomju savienības sūtnis Anatols Dobrīņins ārlietu ministra dzīvoklī, klāt esot sievām, svētdienās satiekas ziemeļu stilā aranžētās politiskās pusstundas... Vajāto tautu augšāmcelšanās noslēpums neizplauks burvīgā ziedā no Dieva žēlastības, ne arī no gaisa Londonā un Vašingtonā. Noslēpumam vispirms jāuzzied, jāglabājas katra paša sirdī, katra trimdinieka istabā, jāatrodas katra kolhoznieka, strādnieka labākajās domās, un tikai tad tas kļūs reiz arī savilņojoša reālitāte simt miljoniem starp Elbu un 1939. gadā 1. septembrī bijušo Pad. savienības robežu.

Vienlaicīgi nedrīkstam palikt bezdarbīgi un skatīties pāri arī katrs savām iekšējām problēmām. Sevišķi, zinot stāvokli mājās, kuŗās latvietis nav nekas cits, kā tikai padomju gūsteknis, kuram jāpieņem partijas propaganda un krievu griba kā augstākā patiesība. Režīma elementu glorificēšanai nekrievu zemē izmantoti radiofons, filma, televizija, prese, sabiedriskā dzīve; tāpat kā pie vārda tikušā stāstu, romānu, un tā sauktā vēstures taisītāju izlase. Rīgā izdotais grāmatu vairums šodien visādā ziņā ir vērtējams tikai kā Kremļa politikai noderīgs palīglīdzeklis — un būtībā nav nekas cits, kā okupantu iesakņošanas veicināšana, kas beigās, sarkanajiem miglas gadiem ieilgstot, latviešiem nodarīs ne mazāku postu kā čekas terrors.

Pirmie brīvprātīgie latviešu karavīri 1919. gadā nekad nenosvieda zobenu, un no Ventas ar kauju sasniedza Zilupi. 1944. — 45. gadā latvieši nav bēguši prom, ir tikai daļa atgājusi jaunās, stratēģiskās pozicijās, lai arī trimdā būdama uzturētu tautas nemirstīgākos centienus un dzīvu gribu, dzīvu balsi pēc tēvzemes. Reizē, pamatos pazīstot padomju režīma galveno nolūku, kuŗam interesē tikai šķiru un brāļu sadursmes izkopšana, to turpināšana, mums jādomā, jāmeklē veidi, kā iedarbīgāk šinī neapskaužamajā situācijā. Padomju savienības iežogojuma iekšpusē, palīdzēt nodrošināt tautas pastāvēšanu. Nepieciešamība pēc lepnākas, nacionālas pašapziņas, goda prāta, tautiskas uzdrīkstēšanās ir turpmākais priekšnoteikums, pirmkārt — trimdā. Kamēr tautai jādzīvo jūgā, cietuma krēslas apēnotai, ciņā var noturēties tikai ar savu raksturu, nevis ar svešumā radušos atsevišķu profesoru oportūnismu, nevis ar tik vien gara, kāds apgaro divus trimdā kļuvušus komponistus, kas divos gados vēlas sarakstīt divcēlienu operu par vācu komūnisti Rozu Luksemburgu jeb ar tik vien prāta un sirds, cik ir tai jaunajai dzejniecei Amerikā, kuŗa, ja viņas pantiņus iespiestu tagadējos Rīgas izdevumos, tūlit visas uzrakstītās dzejas ar mieru „pārdzejot" un „jaunās dzejot tā", ka tās okupantiem kļūtu „interesantas".

Nav šaubu, ka padomju režīma darbība kultūrālajā, tāpat saimnieciskajā plāksnē apzināti turpina procesu, kas izceļ Maskavas pūles krievu masā pazudināt vēl pāri palikušo daudzumu, apmēram 1,600.000 lielu etnisku, nacionālu un morāli stipru masu Eiropā. Mēs, šīs masas piederīgie, varam tam pretī stāties vienīgi ar sava gara ieročiem, ar savu talantu, ar latvisku ticību, ar dinamisku vitālitāti. Angļiem pietiek pašiem savu angļu, amerikāņiem — amerikāņu, vāciešiem, krieviem, frančiem, zviedriem netrūkst savējo. Turpretim mēs, kas paši stāvam savas tautas dzīvības kalvē, neesam skaitliski daudz ne Latvijā, ne trimdā.

Rūpes sagādā arī kāda cita problēma, kas prasa novērojumus un skaidrākus vērtējumus. Piemēram, būs grūti sameklēt trimdinieku, kas ieņemtu absolūti noraidošu stāju pret satikšanos ar tuviniekiem, ar komūnistu jūgā un nelaimē palikušajiem draugiem, radiem un citiem tautiešiem dzimtenē. Kultūras sakaru komitejai parādoties atklātībā (patiesībā čekas paligorganizācija Rīgā), šī satikšanās jau no sākuma ir saistīta ar iespējamiem pārsteigumiem, vilinājumiem un — draudiem...

Bet gadījumos, kur braucēja godīgumam pret savu tautu varētu pilnīgi uzticēties, ja viņš ceļa izdevumus sedz pats, ja nav ne mazāko šaubu, cik vien to komūnistu funkcionāru kontrolētajos apstākļos varēs, viņš okupētajā Latvijā redzēto, dzirdēto un sajusto — kādas sāpes slēpjas drūmajā pelēkumā — atgriezies patiesību nenoklusēs, sabiedrībai būtu jārāda cieņa. Vienīgi, šādas cēlas dabas drošu ceļinieku uz turieni vēl vienmēr ir maz...

Kopš 1969. gada vasaras radies jauns stāvoklis, jauna, labīla masa trimdinieku vidū, kuŗas spilgtākie locekļi, pārbraukuši rietumos, komūnistu dēļ gatavi gandrīz lēkt uz ecēšām. Tie visi ir sekojuši ielūgumiem, tiem no speciāla padomju fonda samaksāti ceļa izdevumi, viņi vadāti pa Rīgu un apkārtni, vairāki no tiem sevišķi bieži iegriezušies Gorkija ielā 11, vai Kr. Barona ielā 12 un Stučkas ielā 63/65, izceļoties ar sava prāta mazo kvalitāti un lielo aktīvitāti. Pieminēto vairāku svarīgu iemeslu dēļ nedrīkstētu izlaist no acīm kaut vai tādēļ vien, ka viņiem atgriežoties parādās Rīgas grāmatu „ceļojošās bibliotēkas", sākas propagandas filmu izrādes un vēl daudz kas cits...

Padomju varas izraisitajos apstākļos esam pazaudējuši apmē-

(Nobeigums 8. lpp.)

ATBALSTISIM MŪSU JAUNATNI!

Apmeklēsim DV, LNJAK un LSAK JAUNATNES un SPORTA SVĒTKUS

6. un 7. jūnijā SIDRABENĒ!

LASĪTĀJU VĒSTULES

ĪSTA LAIKA TEIKTA PATIESĪBA

Lasīju jūsu laikraksta 22. aprīļa ievadrakstu „Cēdelgemas gars", kurā Alfreds Puķīte izteic īsto Daugavas Vanagu pieeju, ideoloģiju un stāju mūsu trimdas eksistences un Latvijas nākotnes labā. Pēc ilgāka laika bija patiesi iepriecinoši lasīt ievadrakstu, kurā izteiktais jebkurā teikumā ir ar nozīmi un būtu iegaumējams visiem tiem, kuri vēl arvien savās domās kavējas pie Latvijas nākotnes un grib strādāt Latvijas un visas Brīvās pasaules labā. Ja Alfreda Puķītes ievadraksts izteic Daugavas Vanagu stāju un pieeju nākotnes darbam, tad ikviens latvietis, kurš ir Daugavas Vanagu skaitā, ar lepnumu var nest šīs organizācijas nozīmi, un ikviena latvieša pienākums ir atbalstīt visiem spēkiem šo mūsu patieso cīnītāju organizāciju. Aicinājums vienoties un uzturēt mūsu kopību, mūsu centrālo organizāciju rāmjos ir tikpat nozīmīgs, kā Puķītes pievestais citāts, ka: „Civilizētā saviedrībā katra cilvēka pirmās tiesības ir tiesības tikt pasargātam no paša stulbuma radītām sekām", kā arī doma, ka ir pienācis laiks arī latviešu sabiedrībai pasargāt sevi no svešu ideoloģiju kalpiem un viņus pašus no viņu darbības sekām. Sirsnīgs paldies Alfredam Puķītem par īstā laikā teikto atklāto patiesību un ceļu, pa kuru ejot ir Daugavas Vanagi, ir ikviens latvietis var darīt darbu mūsu vēsturiskās sūtības piepildīšanai.

Voldemars Korsts, Čikāgā,

★

KORISTU GĀJIENS VĒLAMS

Nacionālās atmodas ietekmē jau ar pirmajiem dziesmu svētkiem dzimtenē latvieši manifestēja savas brīvības ilgas, Lai vērstu sabiedrības uzmanību, koristi krāšņos tautas tērpos piedalījās gājienā uz svētku vietu. Brīvības gados mēs ar dziesmu un gājienu apliecinājām savu prieku par brīvību un uzticību tai. Ar Dziesmu svētkiem 1940. gadā Daugavpilī izbeidzās brīvā latviešu dziesma dzimtenē. Tagadējie svētki okupētajā Latvijā tikai pēc formas ir latviski, bet pēc satura kalpo okupantu varas interesēm, lai latvisko piesārņotu un vēlāk iznīcinātu.

Dziesmu svētkiem trimdā jākalpo tiem pašiem mērķiem, kādi bija Pirmajiem dziesmu svētkiem dzimtenē. Mēs dzīvojam laikā, kad brīvības ienaidnieku izraisītie spēki apdraud brīvību pat mūsu patvēruma zemēs. Runājot par brīvību, tā jāsaprot kā ideja, kas neaprobežojas tikai ar kādu atsevišķu zemi. Ir velti cerēt, ka tautas valoda, kultūra un brīvība varētu pastāvēt, ja tām jāpakļaujas svešai un naidīgai varai.

Latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejai būtu jārūpējas ne vien par dziesmu skandināšanu telpā, bet par to informējami arī vietējie ziņu avoti, sūtot delegāciju. Koristiem vajadzētu lūgt svētku rīcības komiteju organizēt koņu gājienu uz svētku vietu pēc iepriekšējo gadu tradicijām. Pirms 30 gadiem brīvā latviešu dziesma pēdējo reizi izskanēja dzimtenē. Mēs nedrikstam pieļaut tai apklust arī mūsu patvēruma zemēs!

N. Ambers, Toronto

★

PALDIES!

Gribu uzsvērt, cik bezgala skaidri un nepārprotami DV viedokli deklarējis Alfrēds Puķīte „L. A" 22. aprīļa numurā „Cēdelgemas gars". Cik būtu jauki, ja zem tā varētu vienprātīgi parakstīties i „milētāji", i „nīdēji". Lai sirsnīga pateicība A. Puķītem par šo rakstu.

Valters Zirnītis,
Grand Rapidos, Mičigenā

ED. KEIŠA LATVIEŠU VALODAS KURSS (33)

. . . nesa sveicienus . . .

BŪTU JĀDZIED ARĪ LATGAĻU DZIESMAS

Ai oponenti, oponenti, kad jūs iemācīsities runāt par ideju un neplāpāt par personu. Mūsu senvēsture māca, ka Senlatvijā ieradās lielā latgaļu cilts, kas vairāk kā desmitkārt pārsniedza visu citu cilšu kopskaitu, kuŗai pateicoties šodien esam latvieši. Vecajās chronikās Senlatgaļe nosaukta gan par Latgali, gan par Latviju un iedzīvotāji par latgaļiem vai latviešiem. Ja svešas varas nebūtu mūsu dabīgo attīstību traucējušas uz daudziem gadu simtiem, arī šodien Latgales robežas būtu daudz plašākas. Tagadējie latgaļi ir senlatgaļu tiešs turpinājums, tāpat latgaļu valoda. Es esmu lepns, ka man ir tādi senči kā senlatgaļi. Patiesības labā jāliecina, ka latgaļiem jau bija latīņu alfabēts, pirms gotu alfabēta. Es ļoti apsveicu un atbalstu latgaļu dziesmu vakaru, bet tas tomēr būs tikai „bārenītes dziesmu vakars". Kādēļ dziesmu svētkos nevarētu skanēt arī latgaļu dziesmas latgaļu valodā? Ar to mēs būtu taisījuši siržu tiltus arī mūsu vienotībai trimdā. Ir piemirsts „separātisms", lai diskreditētu latgaļus un viņu valodu. Oponenti piemin Vāciju un Bavāriju. Kādēļ izvairāties citus piemērus, kur vienā valstī ir nevien vairākas valodas, bet pat vairāki alfabēti?

Nekad neesmu dzirdējis vai lasījis domu, kā būtu attīstījusies mūsu nacionālpolitiskā sadzīve un tradicijas, ja „karš" pret latgališko nekad nebūtu iesākts. Vienības vārtiem jau sen vajadzēja būt atvērtiem, bet ja tie vēl ir cieti, tad ar steigu jāatver!

O. Zvīdris, Toronto

★

VAI PILNA KURSA LATVIEŠU VIDUSSKOLA ASV VĒLAMA?

Pēdējā laikā daudz dzirdam un lasām par jautājumu — iekārtot pilna kursa latviešu ģimnaziju Savienotās Valstīs (Garezerā). Lasām arī, ka būtu zināmi līdz 20 skolēni, kuŗi sadalītos pa 3 — 4 klasē. Daudziem liekas, ka šī jautājuma cilāšana ir lieka enerģijas izšķērdēšana, jo ir tik daudz „bet"... Kaut lai minam — telpas, internāta virtuvi ar piederumiem, apkuri, apgaismošanu, mācības kabinetus (ķīmijas, fizikas, dabzinātņu), skolotāju algošana, bibliotēkas iekārtošana, nerunājot jau nemaz par mācības grāmatām. Kas gan visu to segs?

Mums jau ir visādu spiedošu vajadzību ar ALAS uzturēšanu pie dzīvības, veco laužu mītnes celšana, Minsteres latviešu ģimnazijas atbalstīšana un daudz citu vajadzību un ziedojumu. Turklāt mēs paši vai ikdienas redzam, ka ziedojumi ienāk pavisam skopi. Jāievēro, ka mums jau ir viena pilna kursa latviešu ģimnazija Rietumvācijā ar ievērojamu valdības atbalstu. Ja ASV tautiešu līdzekļi, kas domāti ziedojumiem skolām vēl pavairosies, to pietrūks Minsteres ģimnazijai un tās pastāvēšana būs apdraudēta.

Ir arī jautājums, vai domāts arī par skolotāju kadra sastādīšanu. Nedrīkstētu pieņemt, ka vecie un cienījamie skolotāji, kuŗi tagad jau pensionējušies, par niecīgu piemaksu pie viņu pensijām varētu darboties par audzinātājiem. Šodienas skolotājam jābūt laikmetīgam un jādzīvo līdzi laika progresam. Dažs varbūt teiks — mums ir arī jaunie skolotāji, jā gan, bet kāda būs viņu latviešu valoda un kas spēs atalgot jaunos mācību spēkus?

V. Celms, Bafalo, N. Y.

PROTESTĒSIM!

Brīvās pasaules latviešu interesi saista 5. Latviešu dziesmu svētki Kanadā, uz kuŗiem daudzas ģimenes Toronto gaida radus, draugus un paziņas no citiem kontinentiem. Taču mums būs jāatceras, ka „Maple Leaf Gardens" telpās, kuŗās notiks lielais dziesmu svētku apvienoto koŗu koncerts un tautas deju lieluzvedums, nepilnu mēnesi iepriekš būs pieskandinājuši 180 sarkanarmiešu ar)komūnistu aģitācijas dziesmām un piedejotas ar krievu kazačokiem.

Daudzās aizritējušās parlamenta un pašvaldību vēlēšanās kanadieši nav izrādījuši simpatijas komūnistiem un to pārstāvjiem vienmēr durvis bijušas slēgtas. Taču mēs vērojam, ka dažu iestāžu pakalpojumi komūnistiem ir nepārprotama, kā piemēram „Ļenina šķīstīšana" Toronto pilsētas bibliotēkā. Toronto universitāte sagatavo vairumu komūnistu demonstrantu, kuŗi dauza ASV konsulāta logus, dedzina ASV karogus par to, ka tās vēl joprojām sargā ar savu karavīru asinīm brīvās valstis pret komūnistu okupāciju un terroru. Vēl jaunāk, ja komūnistu demonstrācijās piedalās pat vīri garīdznieku ietērpā. Ir skaidrs, ka šīs Maskavas komūnistu provokācijas samaksātas ar „laimīgo padomju darba ļaužu" sviedriem, jo arī Latvijas strādnieks ar savu darba algu dzīvo sliktāk nekā Kanadas bezdarbnieks ar savas valdības pabalstu.

Trimdas gadi mums mācījuši, ka ciešanas neremdina asaras, vaimanas, lūgumi un gudri sacerēti raksti valdību iestādēm, kādēļ mūsu cīņas taktika jāmaina. Parādīsim, ka sarkanarmija ir tautu brīvības apspiedēja, pulcēsimies 4. jūnijā plkst. 7 vakarā pie „Maple Leaf Gardens" un protestējot pret sarkanarmijas dancotājiem un dziedātājiem. Darīsim kaut ko, jeb iegrimsim vēl dziļāk savā pašapmierinātībā!

RP, Toronto

LATVIJA

38. N-RS TREŠDIENA, 1970. G. 20. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Pārtautošanas

Pārtautošanās parasti ir ilgstošs process, kas vērojams tās norisēs, izņemot straujāku attīstību jautktajā laulības un darba apstākļos svešajā vidē. Jau ar pirmajiem dzīves gadiem daudz latviešu bērnu sāk pierast pie svešajām paražām un ietekmēm. Pieredze rādījusi, cik liela nozīme bijusi bērnu un padsmitnieku audzināšanai latviskā garā, ja vecāki tai pievērsuši pietiekamu uzmanību. Vecāki, kuŗi atļauj bērniem pakļauties svešajām ietekmēm, kas parasti ir negātīvas un tās piesavinās vispirms, atsvešina tos no savas tautas.

Dzīves un darba apstākļi latviešim svešajā vidē ir bīstami pārtautošanas veicinātāji, pret ko spēj cīnīties tikai stipri raksturi, apzinoties, ka tautas gods uzliek pienākumu sargāt un glabāt latvietību. Tagadējie modernie sauklī mūs atsvešina no savas tautas tradicijām un valodas. Tāpēc nav attaisnojama jauniešu nostāja pret vecākās paaudzes iejaukšanos viņu dzīvē. Ir dzīves nozares, kuŗās vecāko tautiešu pieredze un tradicijas ir vienīgais pareizais ceļš nacionālo tematu un audzināšanas jautājumu izpratnei. Vecākā paaudze ir nacionālisma glabātāja. „Modernistu" ieteikums novērsties no pagātnes ved uz strauju pārtautošanos.

Visbīstamākā ir nostāja pret

(Nobeigums 6. lpp.)

Spraigā darbā ASV vanadzes 16. salidojumā Detroitā: no kreisās — Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, ASV vanadžu priekšniece V. Freija un salidojuma vadītāja — Detroitas vanadžu nozares priekšniece A. Tidemane. Foto: R. Sudars

(11. turpinājums)

Lai noskaidrotu, ko Kuga Parīzē varēja gūt, ko zaudēt, ko mantot, ko atstāt neizmantotu, mums bija jāsniedz to cilvēku īss raksturojums, kas tais dienās vidoja jaunās mākslas gaisotni, kuŗa viņš pats, no Pēterpils nākdams, iekļuva gandrīz kā Dantes ellē. Ar to atšķirību, ka te nemeklēja galu un atmaksu, bet sākumu un solījumus jaunai dzīvei, jaunai mākslai. Otra atšķirība bija tā, ka Parīzē viņam nebija vieda pavadoņa, nebija sava Virgilija. Šais dumbrājos viņam ceļš bija jāatrod pašam. Ar paša ziņu un paša sirdsapziņu.

Jānis Kuga nebija mazāks mākslinieks par Matisu un Braku, un bija lielāks mākslinieks par Vlamenku un Vandongenu. Tai brīdī, kad viņš ieradās Parīzē, kad mākslas dzīve tur kūsāja, sprēgāja un margoja, kad viss, likās, sākās kā radības pirmajā dienā, arī jaunais daugavietis būtu varējis piebiedroties ir fōvistiem, ir kubistiem un kļūt par otru Braku vai Pikaso. Viņš tur bija. Viņš visu šo sākumu redzēja, vērtēja un pārvērtēja, līdz atrada par vieglu.

Par savu pagaidu Virgiliju šai mākslinieku ellītē — Batolavuārā — viņš izraudzīja Korneliju Vandongenu. Pie šī jaunā Kugas „skolotāja" tad nu še mazliet jāpakavējas, jo Kuga pie tā pavadīja divi mēnešus.

Kornelija Vandongena (Van Dongen, 1877—1968) šūpulis kārts Roterdamas tuvumā, Delfhavenā. Viņš bija mācījies vidusskolā savā dzimtajā pilsētā, vēlāk Roterdamā, tad kļuvis zīmētājs. Skaistā 1897. gada 14. jūlija priekšvakarā viņš ieradās Parīzē, lai pavadītu jautros Francijas nacionālos svētkus un kā tūrists aplūkotu pilsētas ievērojamākās celtnes. Taču ielu mūzikas, lampiņonu un viegla skurbuma savaldzināts, viņš zaudēja dienu un naudas skaitu, iztērēja atceļa naudu un beigās nodzīvoja Francijā visu mūžu, kļūdams Francijas pilsonis un viens no visizdaudzinātākajiem portretistiem. Viņš gleznojis Anatolu Fransu, kontesi Annu de Noaju*), Aga Chanu III, Mistengeti, beļģu ķēniņu Leopoldu II, Brigitu Bardo, latvju dejotāju Mīlu Cīruli, pēdējo pat divi portretos.

Katrs sākums ir grūts, bet plecīgajam holandietim neviens darbs nelikās par grūtu, par netīru, vai smādējamu. Viņš sāka kā nastu nesējs ausmas stundās Parīzes Centrāltirgū, kad uzdzīvotāji tur gāja baudīt atskurbinātāju bujabesu**); tad kā nastu nesējs dzelzceļu stacijās, uzstājās kā cikstonis gada tirgos, pelnījās kā krāsotājs, tad avansēja par portretu skicētāju kafejnīcu terrasēs, bija avīžu pārdevējs... un tad kaut kā iegrozījās par karikatūristu un riskantu sižetu zīmētāju divdomīgos žurnālos. Gulēt viņš gulēja kā kuŗo reizi — dažkārt uz kāda parka sola, kādreiz sava tautieša Tena Kates Monmartras būdā, šad tad čigānu nometnē pie Senkventēnas vārtiem. Iekrājis kādu sauju naudas, viņš aizbrauca uz mājām, pārveda no turienes jaunu sievieti, ko bija sastapis Roterdamas Mākslas akadēmijā, un ko viņš iepazīstināja ar dzejnieku un drāmaturgu Fernandu Gregu šiem vārdiem: „Tā ir mana sieva, mana mīļākā, mana pieguļētāja, mana mazā draudzenīte Guss — kā gribat." 1905. gadā abi kopā ar pieradušos meitiņu Dolliju pārcēlās uz Batolavuāru. Mazajā darbnīcā, pirmajā stāvā no ielas, trešajā, ja skaita no pagalma puses, bija sablīvēti šūpulis, molberts, šujammašīna, laulības gultadīvāns, uz kuŗa daždien staipījās kaut kur sagūstīti pliki modeļi. Nolēmis savu bērnu izmācīt par cirka akrobati, viņš to grieza aiz vienas kājas pa gaisu reibīgā ātrumā. Batolavuāra iemītnieki un iemītnieces apgādāja mazuli ar saldumiem un sameta naudu, lai nopirktu bērna maigās ādas saudzēšanai talka miltus.

Pirmais no Monmartra bohemiešiem, kas izrāvās no nabadzības, bija Vandongens. Viņš sāka pelnīties ar bulvārlapu illustrācijām, palaikam nopelnot līdz 800 franku par numuru, taču viņa slavas gājiens sākās ar skaisto Fernandi. Meklējot eksotisko, viņš reiz ilgāku laiku bija dzinies pakaļ kādai čigānietei. Nesekmīgi. Tad viņš apmierinājās ar nejauši sastapto jauno un skaisto Fernandi, vēlāko Pikaso draudzeni. Fernande 17 gadu vecumā bija izprecināta daudz vecākam tēlniekam, kas nojuka prātā un bija ievietojams trako namā. Fernande daudz nebēdāja un sāka „strādāt" kā modelis. Tā viņa kādu dienu nokļuva Vandongena darbnīcā, kas viņu uzgleznoja kailu ar kaunīgi pie smakra paceltu šķidrautu. Fernandei bija mandeļveida izkrāšļotas acis, sarkani noziestas lūpas, likās kaira un iekārojama. Viņas portrets kļuva par prototipu visām pārējām Vandongena portretējamām daiļavām, no kabarē dejotājām līdz grāfienēm. Amats un slava nu bija rokā. Kugam pie Vandongena iegriežoties, pēdējais vēl nebija kļuvis par modes lutekli, bet par modernu gleznotāju gan. Varenā auguma vīrs, visādi pa dzīvi kuldamies, tomēr bija atradis laiku aizgūtnēm mācīties gleznieclību pie smalkā un īpatā modernās gleznieclības pārstāvja Eduāra Vijāra (Vuillard, 1868—1940), dekorātora, portretista un intimo kluso dabu lielmeistara. Atzīmējama Vijāra atklāsmīgā pārliecība, kas to sarado ar Kugu, un izpaužas teikumā: „J'ai une horreur, ou plutot une peür bleue des idées générales auxquelles je ne suis pas arrivé par moi-même." (Vispārējās idejas, pie kuŗām neesmu nokļuvis pats, man iedveš riebumu, vai drīzāk — zilas bailes). Kugam no vispārējām idejām bailu nebija, tomēr viņš tās noraidīja līdz brīdim, kad pats tās pārbaudījis, pieņēma vai atmeta. Modīgais viņu nekad nebija spējis saistīt modīguma dēļ vien. Tam viņš bija par godīgu un patstāvīgu.

Latvju bards Edvarts Virza dažās vārsmās atklāj latvju mākslinieka sūtību:

Lai katris sadzird to, kas latviski vēl jūt:
Ja gribam pastāvēt — mums vajag bruņās būt!
Ja gribam tautu glābt no rīta dienas drāmas,
Mums sargāt robežas, kas stiepjas neredzamas,
Ko latvju tautas gars sev vilcis kādu reiz,
Lai sevi paglābtu no tā, kas nepareizs.

Vēsture ir līķukambaŗi, glābēja ir tikai mūžam dzīvā māksla. To kopt un veidot ir latvju tautas un latvju mākslinieku uzdevums, smeļoties spēkus latvietības garā:

Viņš nav vien tautasdziesmās, viņš nav zem
smilšu slogiem,
Viņš mūsu dvēselēs, aiz viņas tumšiem logiem.
Lai skatāmies caur tiem un gaišus darām tos,
Tur mūžu vairāk vēl kā senos pilskalnos.
Un māksla tikai tad mums līdzi ies kā māsa,
Ja iesim pēdās mēs, kur gāja mūsu rāsa.

Lētais, vieglais, nepatiesais Kugas dvēselei nepielipa. Viņš izgāja cauri Vandongena pasaulei un blakus tai redzētajai Pikaso pasaulei pilnīgi neskarts. Nekas viņa mākslā nerāda, ka viņš būtu kaut ko aizguvis no viena vai otra.

Kad Jānis Kuga, Vandongena pavadīts, ieskatījās studiju nolūkos Pikaso darbnīcā, viņš tajā nesen nobeigto un tagad tik slaveno Aviņonas meitu neredzēja. Tā gulēja saritināta studijas kaktā.

Kādēļ tāda atturība, pat kautrība par darbu, ko mākslas vēsturnieki ieskata par pirmo ceļa stabu uz moderno gleznieclību? Tas jāizskaidro ar riebumu, ko 8 kv. pēdu lielais audekls izraisīja pat visdraudzīgākajos skatītājos, Vollārs darbu nodēvēja par „traku", Sergejs Ščukins, bagātākais krievu modernās gleznieclības kollekcionārs, kas savus Parīzes pirkumus rādīja tautai savā Maskavas namā, atvērot to publikas apskatei katru sestdienu, un apmeklēja tikpat kā katru Neatkarīgo un Rudens Salonu, izsaucās: „Kāds zaudējums franču mākslai!" Leo Steins, vēlākais „Aistētikas ābeces" autors, vizējās: „Jūs esat gribējis uzgleznot ceturto dimensiju". Matiss pat domāja, ka Pikaso ar šo gleznu gribējis piesmiet moderno mākslu, bet galā pats cietīšot māksliniecisku bankrotu. Braks, Pikaso līdzgaitnieks kubismā, sašutumā novērsās no Aviņona meitām, pasludinādams: „Par spīti taviem paskaidrojumiem, tava glezna ir tāda, it kā tu gribētu mums likt rīt pakulas un dzert petroleju".

(Turpinājums sekos)

*) Noaja (Noailles, 1876—1933) bija Parīzē dzimusī rumāņu prinča un grieķu pianistes atvase, apprecēja franču grāfu. Kugam Parīzē esot, izdeva savu 2. dzejoļu krājumu, bija pirmā sieviete, kas apbalvota ar Goda leģiona ordeni.

**) Biezi savārīta provansāļu jūras zivju vira pievircota ķiplokiem un safrānu.

Imants Sakss

Piemi... iz...

TĀLIVALŽA KĪ...

Gvelfas pavasara mū... tīvāla atklāšanas koncer... maijā dzirdējām prof. ... Gloria (Chants of Glor... cy) pirmatskaņojumu. ... izpildīja Gvelfas opera... jas oratorijas koris ko... miltonas Bacha - Elgār... lases grupu, soprāns ... Roslaka, (Roslak), kon... ricija Raidautā (Rideo... Džons Arabs (Arab), ... Dodingtons (Dodingto... šim gadījumam komplē... foniskais orķestris. Pir... jumu vadīja Čarlzs Vil... son), kurš minētās oper... nijas koŗa un orķestra... kā arī viņam pašreiz u... cha - Elgara koŗa mū... dība. Programmā vēl ... ņemta Bēthovena Mass... koncerts notika Gvelfā... lielākajā katoļu ... (Church of our Lady).

Ķeniņa jaunajā kor... nepārtraukti dziedājum... riem pirmajā izmantot... Jāņa 23. vārdi, trešajā ... portētas sievietes vēstu... bet ceturtā Martina L... ga pārdomas. Nobeigu... piektajā daļā plašāks A... dājums. Iepriekš minēt... dziedājumi piešķirti ... angļu valodā, tanī paš... rim un solistu grupai ... dicionālo latīņu misas ... ria in Excelsis.

Šis ir pirmais gadīju... les mūzikā, kad četrdes... latviešu tautas tragis... vojumi resp. boļševiku... gās rīcības reģistrētas ... bā un patiesībā. Ir dau... par nacionālsociālisma ... un te daudz darījuši L... mē palikušie vai uzaug... ponisti. Šogad daudz sl... mas izstrādātas arī L... gadei, tāpat citu tautu ... vadoņiem. Neviens vēl ... bija pacēlis balsi par ... upuru piemiņu. Gan ... kālā mūzikā ir bijuši ... mēra mēģinājumi, tač... tiskā nozīmē un angļu ... ir pirmā reize. Šo dar... tikai kanadiešu mākslin... savā mūzikālā darbā ... un pasaulei pauždami ... sūtītās sievietes drausm... ni: viņas lūgšanas pēc... atpestītājas. Šādas em... zikā nav svešas, sevišķi ... saulē, bet no mūsu lat... onālā viedokļa tām prec...

(4...

Līvāns pēkšņi ... lūpas bija izrunājuš... brīdi klusējis, viņš, i... kā vairāk, ko Dievam ... — Āmen.

Kad Pēteris I... viņš krustu turēja ... — Vai jūs man šo t... baznīcas altārim kr... nākšu, paņemšu atk...

— Nav jāņem. ... parasti mēdza runāt ... zi, mācītāj, nebēdāji... jums paziņosim.

— Kā jūs to izd...

— Izies kāds b... vācietei. Tām te frič... tuneli, un tagad tu... Veronikas lien iekšā ... bija, maksā muitu:

— Kāpēc paši ne... vāns brīnījās.

— Ordnung mus...

— Kur šie tāds ...

— Un jūs paši?

— Vēl jānogaida... Un nometnē būsim ... drātīm. Tik jau nu, ... salsim. Jau tagad ... seismografs, droši v...

Imants Sakss

Piemineklis Sibirijā izsūtītajiem

TĀLIVALŽA ĶENIŅA MŪZIKAS PIRMATSKAŅOJUMS GVELFAS FESTIVĀLĀ

Gvelfas pavasara mūzikas festivāla atklāšanas koncertā š. g. 1. maijā dzirdējām prof. T. Ķeniņa Gloria (Chants of Glory and Mercy) pirmatskaņojumu. Skaņdarbu izpildīja Gvelfas operas kompanijas oratorijas koris kopā ar Hamiltonas Bacha - Elgāra koŗa izlases grupu, soprāns Roksolana Roslaka, (Roslak), kontralts Patricija Raidauta (Rideout) tenors Džons Arabs (Arab), bass Džons Dodingtons (Dodington), tāpat šim gadījumam komplektēts simfoniskais orķestris. Pirmatskaņojumu vadīja Čarlzs Vilsons (Wilson), kurš minētās operas kompanijas koŗa un orķestŗa diriģents, kā arī viņam pašreiz uzticētā Bacha - Elgara koŗa mūzikālā vadība. Programmā vēl bija uzņemta Bēthovena Mass in C, un koncerts notika Gvelfas pilsētas lielākajā katoļu katedrālē (Church of our Lady).

Ķeniņa jaunajā kompozicijā 5 nepārtraukti dziedājumi, no kuŗiem pirmajā izmantoti pāvesta Jāņa 23. vārdi, trešajā Sibirijā deportētas sievietes vēstules rindas, bet ceturtā Martina Lutera Kinga pārdomas. Nobeigumā resp. piektajā daļā plašāks Amen dziedājums. Iepriekš minēto personu dziedājumi piešķirti solistiem angļu valodā, tanī pašā laikā korim un solistu grupai dziedot tradicionālo latīņu misas tekstu Gloria in Excelsis.

Šis ir pirmais gadījums pasaules mūzikā, kad četrdesmito gadu latviešu tautas traģiskie pārdzīvojumi resp. boļševiku necilvēcīgās rīcības reģistrētas visā pilnībā un patiesībā. Ir daudz rakstīts par nacionālsociālisma upuriem, un te daudz darījuši Latvijas zemē palikušie vai uzaugušie komponisti. Šogad daudz slavas dziesmas izstrādātas arī Ļenina simtgadei, tāpat citu tautu komūnistu vadoņiem. Neviens vēl tomēr nebija pacēlis balsi par komūnistu upuru piemiņu. Gan latviešu vokālā mūzikā ir bijuši mazāka apmēra mēģinājumi, taču starptautiskā nozīmē un angļu valodā šī ir pirmā reize. Šo darbu izpildīja tikai kanadiešu mākslinieki, reizē savā mūzikālā darbā liecinādami un pasaulei pauzdami latviešu izsūtītās sievietes drausmīgo likteni: viņas lūgšanas pēc nāves kā atpestītājas. Šādas emocijas mūzikā nav svešas, sevišķi operu pasaulē, bet no mūsu latviešu nacionālā viedokļa tām precedenta nebija. Šinī ziņā T. Ķeniņa Gloria sasniedza vairāk nekā miljons skrejlapiņu. Saprotams, šinī koncertā neredzējām daudz latviešu klausītāju, bet nevar aizmirst pieminēt tos aizkustinātos kanadiešu klausītājus, kas brāzmainos un ilgos aplausos atzinīgi novērtēja šī darba mūzikālo un iespējams, ideoloģisko saturu.

Tālivaldis Ķeniņš savos darbos runā vispārcilvēcīgu mūzikālu valodu. Šī valoda ir brīva no nacionālā patosa, liekvārdības, bez frazēm, visumā koncentrēta. Viņš ir gan atzīts, bet plašākās aprindās ne visai pazīts. Lai viņa mūziku izprastu, klausītājiem jāzina ne vien šodienas mūzikas, bet arī literatūras un citu mākslu tendences, virzieni un iespējas. Ķeniņu nevarēsim uzskatīt par pagātnes mīlētāju, un par nākotni mēs neviens nekā nezinām. Tomēr ar pilnīgu pārliecību mēs varam viņu apliecināt kā tagadnes komponistu un vairāk kā vienu otru citu latviešu komponistu, kas pats sevi reklāmē un ieteic klausītājiem un lasītājiem kā progresīvu un modernu. Līdz ar to Ķeniņā jūtam visus mūsu nemierīgā laikmeta aspektus. Vairāku šodienas komponistu mūzika nebūt nav grūti saprotama, ja vien atrodam pareizo šifru. Ķeniņa mūzika tik viegli nedodas rokās, arī Gloria peld visai dziļos ūdeņos un recenzenta uzdevums šoreiz pavisam nav viegls. Man šķiet, ka pārāk daudz vielas samērā īsajā mūzikālā kompozicijā.

Gloria pirmajā daļā pāvesta Jāņa eksortācijai piešķirta tenora partija. Šis dziedājums kā korim, tā arī solistam izskanēja nedroši, turpretī otrā daļā — koŗa dziedājumā sasniedzot izcili līdzenu un precīzu mūzikālo līniju. Trešo daļu (Sibirijā izsūtītās sievietes lūgšana) neviens latvietis nevarēja noklausīties bez dvēseles satraukuma. Kontralta dziedājums pēc komponista priekšraksta vietām risinājās arī deklamācijas veidā un te, varbūt, solistei pietrūka izjūtas, kuŗas tomēr netrūka sekojošos drāmatiskos izsaucienos. Orķestris varēja būt vairāk klusināts vai arī citādākā noviet ojumā. Sevišķi tas izpaudās 4. dziedājumā (M. L. Kings), kur basa solo neizskanēja pilnībā un skaidrībā. 5. daļas Amen dziedājums kļuva skaidrāks un dzidrāks, bet arī te decrescendo nesasniedza vēlamo krītošo gājienu. Ir pierasts pie skaidriem un noteiktiem Āmen. Šī skaņdarba Amen atspoguļoja mūsu laikmeta šaubas, neskaidrību un mokas. Jāsaka gan, ka minētais Amen dziļākā nozīmē labi apvienoja visu trīs tekstu tik dažādās, bet kādā noteiktā punktā tomēr kopējās dievišķās emocijās. Dr. Vilsona mūzikālā vadība, kā parasts, pedantiski precīza, uzmanīga un būtiski prasmīga. Kaut viņš ir bijis Kopenhāgenā, Fosa, Šavēza un Bernsteina skolnieks, Vilsons visai maz lieto savu lielo meistarskolotāju zāles. Izcilāks viņš kā koŗu diriģents. Nenoliegsim viņa kontaktu ar orķestri, bet — tas arī viss. Katram orķestŗa diriģentam nepieciešam savs orķestris, kuŗu „šķīstīt, vētīt, slavēt, pelt".

Koncerta otrā daļā atskanēja Bēthovena Mass in C pieklājīgā mūzikālā veidojumā. Jāatzīmē te labskanīgais soprāna un koŗa dziedājums, piezīmējot, ka sensuālais tenors vietām virzījās ārā no Bēthovena stila. Orķestranti fražu nobeigumos ritmiski pavāji Kā daudzās garīga rakstura kompozicijās, Sanctus parasti tik labi neizdodas ne komponistam, ne izpildītājam. Laikam jau mirstīgajam un bieži grēcīgajam cilvēkam te vienmēr drusku kaut kas pietrūkst.

Rezumējot jāpievienojas Kanadas mūzikas centra direktora K. Makmillana vārdiem par Bēthovenu un Ķeniņu. Mēs dzirdējām paliekošo Bēthovena meistardarbu, kuŗa vārds nekad nedrīkst zust, tāpat svaigu, jaunu mūziku, kuŗu mēs pirmo reizi dzirdējām, mācījamies pazīt, tāpat kā savā laikā Bēthovenu Vīnē. Tā bija privilēģija.

Ir pieminekļi Nezināmam karavīram lielās pasaules pilsētās. Piemineklis Nezināmajai latviešu moceklei tika uzcelts mazās Gvelfas pilsētas visaugstākajā kalnā. Atstājot katedrāles velves, ārā pārsteidza milzīga vētra un lejā snaudošās pilsētas ugunis. Mazs latviešu pulciņš pateicās komponistam par latviešu ciešanu iemūžošanu pasaules mūzikā. Kaut nu šī ciešanu mūzika atkal paceltos arī snaudošās pasaules degpunktā!

5. latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja. 1. rindā no kreisās: B. Senkēviča, V. Gulēns, M. Gruzīte, rīcības komitejas priekšsēdis Ž. Šmits, M. Rubene, A. Purvs un A. Bāliņš. 2. rindā no kreisās: J. Grodnis, I. Bulmane, A. Gugāns, G. Bāliņa, J. Petzalis un A. Korba. Aizmugurē: S. Leimanis, J. Vandelis, M. Zichmanis, I. Alksnis, E. Āpše, G. Ģubiņš, I. Sakss un Ž. Zentiņš. Foto: J. Ligers

Literāra pēcpusdiena Notinghamā

Notinghamas latviešu grāmatu kluba rīkoto dzejnieces Astrīdes Ivaskas literāro pēcpusdienu DV kluba telpās 12. aprīlī ievadīja grāmatu kluba vadītājs A. Veicheliš, nolasot raksturīgo A. Ivaskas dzejoli „Senči": / Mana asins ir sāļa, jo sešpadsmit tālbraucēji kapteiņi sappo par jūru,/ Mana asins ir sūra, jo kuršu koniņi, murgos mostoties vicina dūres, / Mana asins ir maiga, jo vieglās vīzes lībiešu sievas roku rokā tur staigā. / — Kuršu koniņi, senie latviešu bajāri, kuŗi palika mūsu dzimtenē pēc zemgaļu aiziešanas trimdā uz Lietuvu 1281. gadā, saglabāja savu tautību un zināmu neatkarību pat mūsu tautas drūmākajos laikos. Tiem gan bija jādodas karā, kad Māras zemei draudēja briesmas, bet bija arī zināmas tiesības un privileģijas. Kuršu koniņu dzimtām — Kalējiem, Ziemeļiem, Peniķiem un citām, kuŗas dzīvoja Kuldīgas apriņķī, Kurzemē septiņos brīvciemos bija pat savi ģerboņi. Latvijas armijas komandieris ģen. M. Peniķis bija cēlies no kuršu koniņiem, un pēc vēl neapstiprinātām ziņām arī ģen. M. Hartmaņa radu raksti sniedzās līdz šiem senajiem latviešu bajāriem. (Dzejniece Astrīde Ivaska ir dzimusi Hartmane.)

Sekoja rakstnieka Eduarda Salnas priekšlasījums „Īstenības alcēja un mīlētāja", — domas par dzejnieces Astrīdes Ivaskas dzīvi un literāro darbību. — Ja šinī pēcpusdienā garā viesojāmies pie dzejnieces Astrīdes Ivaskas, Zinaīdas Lazdas piemiņas fonda balvas ieguvējas 1969. gadā, tad mums jāapciemo viena no tās paaudzes pārstāvēm svešumā, kuŗai no Latvijas gan ir līdz atmiņas par bērnību un agro jaunību, kuŗas pamatizglītība ir iegūta latviešu skolās, bet kuŗas plašākā gara pasaule augusi un veidojusies zemē, kur rasts patvērums trimdā, — savu referējumu iesāka Ed. Salna un turpināja: — Šī paaudze ir visvairāk iekšēji sašķeltā paaudze. Tādēļ jāpriecājas par ikvienu, kas šai sašķeltībā spējis saglabāt savu iekšējo vienību un spējis atrast savu vietu pasaulē.

Dzejnieces Astrīdes Ivaskas literārā darbība sazarojusies tādā mērā, ka viņai pienākas zināma papildus atzinība, ko viņa ar savu darbu, ar savu devumu latviešu literātūrai nopelnījusi. Dzejniece nāk no sabiedrības aprindām, kuŗās visapkārt ir izglītības un augstas inteliģences gaisotne. Tēlojumi izaug desmit citi ragi... Arī mīkstie minēt daudz grūtāk. Par visu to runā Spēka avots ar tiem vīriem, kas tajā pašā dienā un arī tajā pašā laikā, kad Sprīditis ar saviem draugiem dzīvo pa pasaku zemi, stāv atsegtām galvām pie Lāčplēša tēla.

Ar tiem Spēka avots runā par kādu tālu zemi, par cietoksni, par ko cīnoties tiem nav bijis ne Vēja, ne Meža mātes brīnumierocu. Viņi klausās. Tad viņi dzird, ko mazais Sprīditis saka: „Tur viena tāda maza, maza zvaigznīte. Tā man iet visur līdz. Es viņu pazīstu..." Arī cietokšņa vīri pazīst šo zvaigznīti. Tie dzied: „...kas drošs par viņu krīt..."

Vai tev dūša ir, mazo Sprīdīt? „Ir!" tu saki! Ko Vēja māte vēl tev teica? ...mācies izturēt un klusu ciest, lai ar vai —

„— lai ar vai galvu rauj nost!" Nu redzi, tu pats zini. Sit saujā. Tas labi, ka tu tepat esi!

Indra Gubiņa

NEVARU PĀRTAPT

Ir tādas smaržas,
Ko nomazgāt nevar.
Tādas smaržas ir!
Manas rokas tādēļ
Smaržo pēc ievām.
Bērnu dienās tās lauzu
Lielupes lēzenos krastos.
Mūžs tagad pusē —
Prieki un bēdas mijas,
Kā visur, kā katrā dzīvē.
Tikai rokas, manas rokas
Vēl vienmēr smaržo kā ievas,
Un smaržos, droši vien, tāpat vēl tad,
Kad pēdējai dusai rāmi tās klusēs.
Pat nāvē es nevaru pārtapt,
Ir tādas smaržas,
Ko nomazgāt nevar.

Emma Znotiņa - Kalniņa

Spriditi, Spriditi, kad tu reiz pārnāksi!

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS 6. KLASES SKOLĒNU BRIGADERES „SPRIDISA" IZRĀDE

„Kad tu reiz pārnāksi?" — Lietuvē tumšā pils pagalmā sapņi jautā Sprīditim. Sapņi var jautāt, nomodā jāatbild. Visi izrādes skatītāji var priecīgi atbildēt: „Sprīditis jau tepat ir." Vai pārnāk, vai atnāk, nav svarīgi. — Viņš ir pie mums. Anna Brigadere ar savas pasakas valsti pasakas tēlos runā ar latviešu bērnu mutēm.

Ar vareno Vēja māti un ar zaļo Meža māti Sprīditim palīgos nākuši vēl citi talcinieki lielajos darbos. Tie ir svētīgām, darbīgām rokām krustmātes un krusttēvi, kas palīdz tur — te — vēl un atkal. Krāso, šuj, māca un gaismo... Trīs un trīs kopā seši. Tie ir pasaku skaitļi! Skatās un klausās — kopā daudz. Visi zina, ka visās pasaules malās kust un darbojas lieli un mazi latviešu Sprīdīši. Katram rokā lāpsta. Ko ar tām izraks, to zinās tikai pēc gadiem. Tagad mazie Sprīdīši rok kādu lielu mantu. Bet tā ne žāvējas, ne kaltējas četru pasaules Vēju mātes silā. Tā manta ir latviešu tautas valoda. Sprīditim (Edgars Legzdiņš) un viņa līdzgaitniekiem latviešu skolā un pasaku zemē nav bijušas biezas ausis, — kā Vēja māte saka. Valodas Spēka avotiņš urdz tepat no istabas, no meža, no Sīkstuļa būdas, no ķeniņa pils. Spēka avotiņš stāsta par pasakas garu un patiesībām, kas vēršas dzīves īstenībā.

Tajā valstī, ko par īstenību sauc, tur gan iet dažreiz pavisam citādi kā pasakā. Tur milžus nevar pieveikt tikai ar svilpi un sprunguļiņu. Nelabajam tur ragu nolauzt nav nekāds nieka darbs. Kādreiz viena nolauztā raga vietā cits. Galu galā viņš te bija tikai izziņas došanai. Par kārtību slimnīcā viņam nebija jāgādā.

Istaba, kuŗā vajadzēja atrasties Kārlim Krauzem, bija dienvidu pusē, un pašreiz gar loga malu tur sāka spraukties pirmie pusdienas saules stari. Rudens diena bija dzidra un skanīga.

Telpā bija pāris desmit gultu. Dažas bija tukšas. Sagulētie, saņurcītie palagi bija iepelēki, uz dažiem bija redzami tumši brūni asins plankumi. Istabā gaiss bija samērā tīrs — viens logs līdz kājai valā, un pa to plūda vēss, smaržīgs gaiss.

Līvāns tuvākajam gulētājam jautāja pēc Krauzes.

— Kaprālis Krauze? — vācietis pārprasīja. — Trešajā gultā.

Līvāns paskatījās atzīmēs.

— Jā, trešajā gultā, — viņš teica un automatiski sāka skaitīt gultas, sākot ar to, kuŗā gulēja runātājs. Trešajā gultā gulēja blonds, bakurētains zēns. Krauze tas nebija. Līvāns jautādams paskatījās vācietī.

— T-ja. Krauze tagad... Bet tā bija viņa paša vaina — neļāvās operēties... Jūs saprotat—gangrena, un labi vēl, ka viss iznāca tik ātri. Cits mokās nedēļām.

— Miris? — Līvāns neticīgi skatījās runātājā. — Bet man izziņā... Vai tad tur neviens nekā nesaka?

— Tikai pirms kādas stundas. Kurt! — runātājs uzsauca bakurētainajam, kas gulēja Krauzes atbrīvotajā gultā. — Tā ir — tu te tikai pirms stundas?

Uzrunātais kaut ko nesaprotamu atrūca. Vācietis, kas runāja ar Līvānu, pasmīnēja.

— Viņam riebj gulēt gultā, kuŗā cits tikko miris. Bet kāda tur starpība? Cik tajā jau nav miruši? Priekš tā jau gultas taisa — kur dzīvībai rasties un dzīvībai beigties. Vai man nav taisnība?

Līvāns aizgāja meklēt kādu, kas būtu atbildīgs par mirušā kapraļa tālāko likteni. Līdz vēlai pēcpusdienai viņš panāca, ka līķi atļāva izdot sievai apbedīšanai. Līvāns sēdās vilcienā un devās atpakaļ uz nometni. Diena vēl nebija galā. Vēl jāpastāsta Martai Krauzei par vīra nāvi.

Mācītājs jauno atraitni uzmeklēja tās istabā. Viņa bija tikko paēdinājusi dēlu un mazgāja devu nesamās skārdenes. Ieraugot Līvānu, viņa darbu pārtrauca.

(Turpinājums sekos)

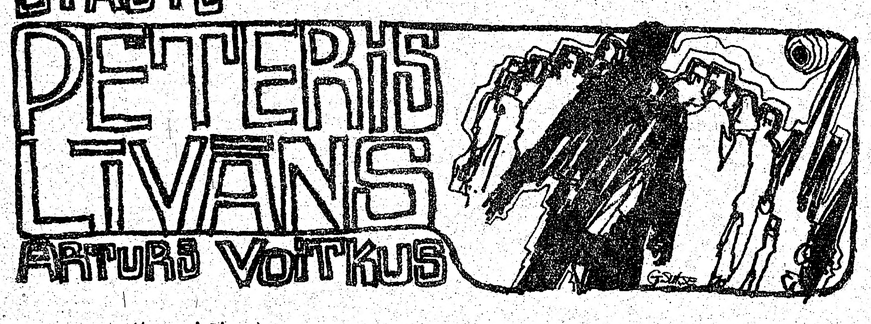

(4. turpinājums)

Līvāns pēkšņi apklusa. Tā notika vienmēr, kad lūpas bija izrunājušas visu, kas sirdī smeldzis. Vēl brīdi klusējis, viņš, it kā nokaunējies, ka tam nav nekā vairāk, ko Dievam teikt, piemetināja:

— Āmen.

Kad Pēteris Līvāns pagriezās pret kareivjiem, viņš krustu turēja rokās.

— Vai jūs man šo te neiedotu līdz uz nometni? Mums baznīcas altārim krusta nav. Nākamajā reizē, kad nākšu, paņemšu atkal līdz.

— Nav jāņem. Uztaisīsim jaunu, — Griķis, kas parasti mēdza runāt visu vārdā, teica. — Un par Krauzi, mācītāj, nebēdājiet. Mēs viņa adresi sadzīsim un jums paziņosim.

— Kā jūs to izdarīsit? Vai atļaus sūtīt vēstules?

— Izies kāds brīvsolī. Vai arī iedos līdz kādai vācietei. Tām te frīči vienā stūrī ietaisījuši zem žoga tuneli, un tagad tur iet kā pie kūts mēslu talkā — Veronikas lien iekšā un ārā, un Fricim, kam tā ideja bija, maksā muitu: trīs cigaretes par stundu.

— Kāpēc paši nebēg no nometnes? — Pēteris Līvāns brīnījās.

— Ordnung muss sein, — Griķis paskaidroja, — Kur šie tāds bars bez papīriem iet?

— Un jūs paši?

— Vēl jānogaida, Runā, ka visus atlaidīšot reizē. Un nometnē būsim vai nu šajā pusē, vai tajā pusē drātīm. Tik jau nu, ja te jāpaliek pa ziemu, tad gan salsim. Jau tagad naktīs jādreb tā, ka Nirnbergas seismografs, droši vien, reģistrē vieglu zemes trīcēšanu. Un ja līst, tad uz bleķa dārd kā ložmetējs. Bet tas viss sūds priekš Die...

Te Griķis apķērās, ka ar mācītāju tā runāt nedrīkst, un apkaunējies nobeidza:

— Nieki, tā sakot. Nieki, par ko nav vērts runāt. Bet to Krauzi mēs sadzīsim.

Marta Krauze mācītāju gaidīja jau pie nometnes vārtiem.

— Mācītāj, vai taisnība, ka mana vīra vairs nometnē neesot?

— Kā jūs to zināt?

— Šorīt tur bijušas kādas no Sarkanā krusta. Iekšā neesot tikušas, bet viens no zēniem atnācis līdz vārtiem un pa gabalu sasaukušies.

— Taisnība. Bet es drīz uzzināšu, kur viņš atrodas. Griķis apsolīja noskaidrot. Griķis parasti vārdu tur.

— Kāpēc viņa tur vairs nav?

Līvāns izstāstīja, ko zināja. Marta Krauze klausījās, un divas lielas, smagas asaras viņai lēni ritēja pāri vaigiem.

Stāstījumu beidzis, Līvāns sievietei uzlika roku uz pleca.

— Zināt, ko es viņiem šodien lasīju priekšā? „Savs laiks raudāt un savs laiks smieties." Tas ir no Zālamana Mācītāja vārdiem. Un tie ir pareizi vārdi. Gan būs atkal labi. Slimības nāk un iet; tās pieder pie dzīves.

— Man, mācītāj, šoreiz ir sajūta... Tāda sajūta, ka tagad viss cauri. Kaŗa gados man tādas sajūtas nebija, tagad ir. Līdz šim vienmēr likās: tas uz mani neattiecas. Citām krita vīri un dēli, brāļi un līgavaiņi, bet man bija sajūta: es tādu vēsti nesaņemšu. Un nesaņēmu — līdz šodienai. Šodien jūs man to atnesāt... Nē, ne jūs. Tās dāmas no Krusta. Jūs tikai apstiprinājāt.

No Griķa Līvāns dabūja vēstuli jau pēc trim dienām. Krauze esot novietots kādā slimnīcā Ansbachas pilsētiņas tuvumā. Tā esot tāda kā kaŗa slimnīca, un tajā daudz vācu kareivju. Iekļūšana tur esot samērā vienkārša. Un ja mācītājs šos vēl gribot redzēt, lai pasteidzoties; runājot, ka drīzumā pārvietošot uz Augsburgas pusi.

Nākamajā rītā Līvāns devās ceļā. Marta Krauze viņam bija iedevusi līdz vēstuli. Šķirotīes viņa izteica jautājumu, par ko arī Līvāns visu laiku bija domājis:

— Kāpēc viņš man neraksta? Tā nav, ka vēstules nevarētu dabūt laukā. Vai viņš tik slims, ka vairs rakstīt nespēj? Par velti slimnīcā nelika...

— Lai paliek prātošana, — Līvāns iebāza uzticēto vēstuli kabatā. — Kad satiksu un izrunāšos, tad viss noskaidrosies.

Marta Krauze devās atpakaļ barakā pie dēla, Līvāns uz staciju.

Ansbachā gaisa uzbrukums dzelzceļa piestātni bija pilnīgi noārdījis. Biļetes pārdeva dēļu barakā. Kaktā kūpēja krāsniņa — novembŗa naktis bija aukstas. Ielas bija apsarmojušas; vietām izskatījās, ka uz nekaltajiem akmeņiem bruģa malās uzkritis viegls sniegs.

Līvāns stacijas dežūrantam izjautāja par visām slimnīcām, kuŗās Ansbachā varētu cerēt atrast gūstekņus. Atzīmējis adreses, Līvāns vispirms devās uz tālāko. Viņam laimējās: reģistrātūrā tūlīt pateica meklētā istabas numuru.

— Bet vai jums ir atļauja viņu apciemot? — ierēdnis jautāja.

— Man tādas nevajaga, — Līvāns teica. — Es esmu viņa mācītājs.

Pieredze Līvānam bija mācījusi, ka atļauju prasītājiem visvieglāk tiek garām ar drošu uzstāšanos. Viņš pagriezās un sāka iet pa garo gaiteni norādītajā virzienā. Ierēdnis, likās, gribēja viņu saukt atpakaļ, bet tā kā pats sēdēja istabā, kuŗu ar gaiteni savienoja tikai logs, un tā kā istabā bija tikai viņš viens pats, bet saskaņā ar reglamentu istabu atstāt nedrīkstēja, tas gan paplēta muti, bet, redzot Līvānu jau gabalā, to atkal aizvēra, klusi cerot, ka Līvānu noķers kāds

Šogad izpaliks ievērojamāki pabalsti

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS DARBĪBA AIZVADĪTAJĀ SAIMNIECĪBAS GADĀ

Aizvadītajā 11. darbības gadā, kurš beidzās 31. martā, Toronto latviešu kreditsabiedrībai, kā norādīts tikko publicētajā darbības pārskatā, bija jāiztur smaga konkurence ar citām finanču iestādēm. Arī nepārtrauktā inflācija, nestabilitāte finanču tirgū un dažāda veida draudi ievērojami traucēja kreditsabiedrības normālu darbību un augšanu. Nav noslēpums, ka Kanadas valsts saimniecība atrodas grūtākā stāvoklī nekā jebkad tuvākajā pagātnē. Par spīti šim faktam, pateicoties kreditsabiedrības biedru uzticībai, bilance tomēr ievērojami pieaugusi — gandrīz par ceturtdaļmiljona dolaru, norādīdama vēl lielāku pieaugumu tikai vienu reizi kreditsabiedrības pastāvēšanas laikā. Arī bruto peļņa pieaugusi par vairāk nekā 20.000 dol.

Pašreizējā Kanadas saimnieciskā stāvokļa izraisītajā ierobežotajā rīcības laukā kreditsabiedrības vadība bieži bijusi spiesta atzīt, ka jārīkojas nevis tā, kā vēlētos, bet gan tā, kā apstākļi spiež. Tā, piemēram, nācās paaugstināt procentu likmes naudas aizņēmējiem, taču tās vēl arvien, cīnoties pēc pašpalīdzības principa, ir zemākas nekā komerciālajiem iestādījumiem, it sevišķi, ja ievēro, ka Toronto latviešu kreditsabiedrībai nav nekādu apslēptu apdrošināšanas prēmiju un līdzīgu darījumu. Taču arī biedru noguldījumiem augļu likme paaugstināta, kaut ne tādā apmērā, kā kreditsabiedrības vadība būtu vēlējusies. Aizvadītajā darbības gadā radīti arī speciāli termiņa noguldījumi ar augstāku procentu likmi. Citi naudas iestādījumi gan piedāvā vēl lielākus procentus, taču jāievēro, ka, iepazīstoties rūpīgāk ar to noteikumiem, tie izrādās ļoti bargi un daudz neizdevīgāki par latviešu kreditsabiedrības dotajiem.

Par spīti Kanadas saimniecības apstākļu radītajām grūtībām un smagajai konkurencei, kreditsabiedrības aktīvs palielinājies, kā jau teikts, par 249.747,46 dol. — no 2.169.594,89 uz 2.419.322,26 dol. resp. 11,5% (iepriekšējā gadā par 5,6%). Visus aizvadītos darbības gadus kreditsabiedrības aktīvs nepārtraukti audzis, bet aizvadītā gada pieaugums pārsniegts ar 311.374 dol. tikai 1967./68. saimniecības gadā.

Arī biedru skaits (ieskaitot organizācijas) pieaudzis par 98 uz 2463. Taču lēšot, ka Toronto dzīvo ap 10.000 latviešu, tikai ap 25% no viņiem iesaistījušies pašu kreditsabiedrībā, izmantojot tās priekšrocības un reizē nodrošinot pabalstu dažādiem nozīmīgiem latviešu pasākumiem. Tas varētu būt ievērojamāki lielāks, ja arī pārējie tautieši apzinātos pašu „bankas" sniegtās priekšrocības.

Publicētajā darbības pārskatā konstatēts, ka kreditsabiedrības bilance arī šogad ir veselīga un laba. Pabeidzot 11. darbības gadu, tai nebija nekādu ārēju naudas aizņēmumu, kuŗi varētu radīt nedrošību kapitālam. Visas naudas summas ieguldītas tikai drošās, valdības garantētās naudas iestādēs un drošos aizdevumos. Apskatot ienākumu un izdevumu pārskatus, konstatējams, ka tie vienmēr balansējas ar ievērojamu peļņu, kaut procentu starpība un inflācija to daudzos gadījumos jūtami samazinājusi. Tā ir neapšaubāma liecība, ka biedru noguldījumi atrodas drošībā. Kreditsabiedrības valde katrā sēdē apsvērusi pašreizējo finanču stāvokli un lēmusi pasargāt biedru intereses un sagādāt tiem iespējami izdevīgus naudas noguldīšanas un aizņemšanās noteikumus. Tas kreditsabiedrībai arī devis to financiālo stabilitāti, kādā tā atrodas. „Ar priecīgu prātu un atvieglotu sirdi varam teikt, ka ar labiem panākumiem esam tikuši pāri šim smagajam finanču gadam. Tas tomēr nav valdes un darbinieku nopelns vien, bet atzinība un pateicība pienākas pašiem kreditsabiedrības biedriem un tautiešiem par lielo uzticību, kuŗu tie šai grūtajā šaubu un kārdinājumu pilnajā gadā dāvinājuši paši savai naudas iestādei," atzīts darbības pārskatā.

Lai dotu biedriem iespēju izdevīgi noguldīt naudu un pārvarētu smagō konkurenci ar citām naudas iestādēm, kreditsabiedrības valde izšķīrās radīt jauna veida noguldījumu kontus līdzīgi pārējām naudas iestādēm — t. s. termiņa noguldījumus, maksājot 7% gadā par tiem, kuŗi izdarīti uz 1 gadu un nav mazāki par 2500 dol. pilnos simtos, bet par noguldījumiem, kuŗi nav mazāki par 5000 dol., 7½%. Tāpat valde paaugstinājusi procentu likmi par beztermiņa noguldījumiem no 5¼ uz 5½ un vēlāk 6%. Termiņa noguldījumus sāka pieņemt pērnā gada 1. augustā, un tie līdz saimniecības gada beigām bija jau pieauguši uz 239.300 dol. Ar to arī izskaidrojams, ka beztermiņa noguldījumi šai darbības gadā nedaudz samazinājušies (par 83.603,37 dol. uz 1.401.649,65 dol. Bilance tomēr rāda, ka kopsummā abos noguldījumu kontos darbības gada beigās bija 1.640.949.65 dol. — par 155.696,63 dol. jeb 10,5% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Ievērojot, ka dividendes lielums par akcijām atkarīgs no kreditsabiedrības gada peļņas, procentu lielums var svārstīties, tādēļ biedriem, kuŗi savu naudu ieguldā akcijās, jāuzņemas zināms risks. Turpretim par noguldījumiem procentu likme jau iepriekš ir noteikta un garantēta ar kreditsabiedrības valdes ikreizēju lēmumu. Tas nozīmē, ka kreditsabiedrības šāgada biedru sapulce, kuŗa notiks 27. maijā plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā, procentu likmi par akcijām būs spiesta nedaudz samazināt, skarā ar peļņas samazināšanos. Tomēr paredzams, ka kreditsabiedrība arī šai gadā dividendēs izmaksās ap 20.000 dol.

Mazāk patīkams ir fakts, ka sakarā ar dažādajiem jau minētajiem apstākļiem jūtami samazinājies peļņas atlikums, kuŗš 11. darbības gadā uzrāda 23.365,64 dol,. bet, ieskaitot iepriekšējā gada peļņas nesadalīto atlikumu, 24.689,08 dol. (gadu iepriekš sadalāmā peļņa bija 32.793 dol.). Tā gan ir tikai pārejoša parādība, taču nozīmē, ka, paredzot ap 20.000 dol. izmaksu dividendēs, kreditsabiedrība šogad nevarēs piešķirt ievērojamākus pabalstus latviešu skolām un organizācijām, ko darījusi iepriekšējos gados. Tas tādēļ, ka, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, noguldītājiem izmaksāts pāri par 20.000 dol. vairāk augļos. Termiņa noguldījumi, par kuŗiem maksā 7 un 7½%, sasniedz gandrīz 240.000 dol. Izvērtējot hipotēkāros aizdevumos saistīto kapitālu, konstatējams, ka 35% jeb vairāk nekā 544.000 dol. dod tikai 7 un 7½%, bet tikai 12,9% aizdevumu pēdējo 9½% likmi, jo noteikumus nav iespējams grozīt vecajiem aizdevumiem, taču par jaunajiem noguldījumiem tomēr jāmaksā pašreizējās inflācijas ietekmētās likmes. Kad vecajiem aizdevumiem termiņi beigsies, stāvoklis, protams, atkal izlīdzināsies, taču pašreiz šī situācija jūtami samazina sadalāmo peļņu.

Aizvadītā darbības gada skaitļu materiālu sniegsim mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Zg.

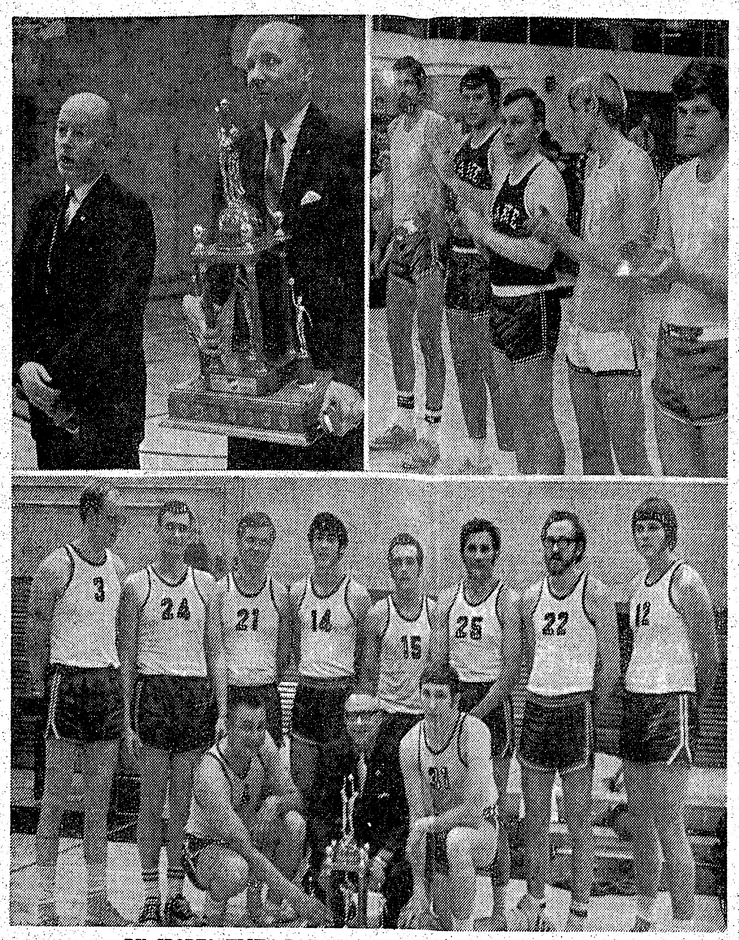

DV SPORTA KLUBA BASKETBOLISTI IZCĪNA SELONIJAS BALVU

Kanadas latviešu basketbola meistars — DV sporta klubs cīņā par korporācijas Selonija dāvāto ceļojošo balvu pieveica ASV latviešu basketbola meistarvienību, Ņujorkas „Rakti" ar 77:75 punktiem. Puslaika rezultāts bija 45:34 ņujorkiešu labā. Spēles beigu daļā risinājās dramatiska cīņa, kad torontieši rezultātu izlīdzināja un 30 sekundes pirms spēles beigām atradās 2 punktu vadībā.

Augšējā attēlā: Selonijas Toronto kopas seniors E. Treilons (pa kreisi) uzrunā sacīkstes dalībniekus. Viņam blakus, ar Selonijas balvu rokās, viceseniors R. Bulte. Uzņēmumā pa labi — Ņujorkas „Raktes" basketbolisti (no kreisās): A. Balgalvis, E. Ārens, A. Bergs, J. Ērglis un N. Berzinskis. Apakšā — DV sporta kluba basketbolisti ar izcīnīto Selonijas balvu. Priekšā no kreisās: Vienības kapteinis A. Richters, kluba priekšnieks un trenētājs R. Kadiķis un P. Masikovics.. Aizmugurē no kreisās: V. Treiguts, J. Daugavietis, V. Innuss, A.Ezers, E. Petmanis, J. Brikmanis, J. Bramanis un V. Lucs.

Foto: J. Liģers

Maijs Otavā

Pavasaris Otavā šogad bagāts dažādiem latviešu sarīkojumiem. Aprīļa vidū tos ievadīja Antonīna Vaivodes garīgais koncerts. Maijs pienāca ar citiem pārsteigumiem. Divi sarīkojumi jau aizvadīti — Otavas jauniešu vakars 2. maijā un baltiešu balle tieši nedēļu vēlāk. 17. maijs atnāca Vasarsvētku zīmē, kad vietējā latviešu draudze viesojās LELDAA's pārvaldes priekšnieks prāvests A. Veinbergs.

Otavas Daugavas vanagu saime 23. maijā atzīmēs savu ceturtā darbības gada atceri ar nodaļas karoga iesvēti. Programmā tenora A. Cera koncerts„ pēc tam „Tulpju balle". 31. maijā notiks latviešu sestdienas skolas mācības gada nobeiguma dievkalpojums un izlaiduma akts. Līgo svētkus otavieši svinēs 20. jūnijā draudzes lauku īpašumā Sprīdīšos. Un tad, pēc nedēļas, visi tiksies dziesmu svētkos Toronto..

Otavas latvieši 2. maija vakarā pārliecinājās, ka viņu jaunieši ir skaistas izdomas, varēšanas un enerģijas apgaroti. Pašdarbības rosība sākusies pērngada atvasarā, kad jaunieši L. Langes aicināti un C. Damberga vadībā iesāka mācīties tautas dejas, lai piedalītos 5. dziesmu svētku tautas deju lieluzvedumā Toronto, mūzikas pavadījumus veicot Ligitai Zoldnerei. Telpas jauniešu vajadzībām gādājis mācītājs E. Lange.

Otavas un tuvākās apkārtnes jaunieši tagad pulcējas tautas deju grupā Ritenītis. Tam ir sava valde — priekšsēdis Dāvis Edels, sekretāre Margrieta Edele un kasiere Edite Ozola. Jauniešu sarīkojums pārsteidza ar labo organizāciju un rūpīgi sagatavotajiem priekšnesumiem Edites Ozolas vadībā. Vakara programmu ar savu skaidro latviešu valodu pieteica Dace Paukšēna. Raiti risinājās tautas dejas, brīvi skanēja tautasdziesmas ar Andas Sprudžas solo Edites Ozolas ģitaras pavadījumā. Spēlēja arī divas ludziņas un sekoja citi priekšnesumi Čikagas piecīšu garā.

Priekšnesumu pēdējā daļā notika „ vergu tirdziņš", kuŗā piedalījās visi vakara apmeklētāji, „vergus" nopērkot. Vietējās kanadiešu skolas jau kopš gadiem pavasarī rīko šādu „tirgu", kuŗā nopirktais „vergs" veic sava īpašnieka uzdotos darbus, nopelnīto naudu iemaksājot kāda fonda kasē. Tā arī šī vakara priekšnesumu veicēji pārvērtās „vergos". Īpašniekiem bija tiesības savu „vergu" nodarbināt 4 stundas, maksājot par to līdz 2 dol. stundā. Vergu gribētāju saradās tik daudz, ka stundas „alga" paaugstinājās līdz 4 dolāriem!

Jaunieši bija priecīgi pārsteigti par materiālo ieguvumu, kas arī bija sarīkojuma mērķis, lai dejotāju grupai „Ritenītim" būtu vieglāka „ritjnāšanās" uz dziesmu svētku dienām Toronto.

Vakara viesis Lieldienās, 29. martā, māc. E. Pavasars Hamiltonas ev.-lut. Kristus draudzes baznīcā salaulāja Daci Iecīņu ar Jāni Ozolu. Līgava ir Makmastera universitātes studente, bet līgavainis psiholoģijas students Voterlū universitātē un pieder pie studentu organizācijas „Anstrums".

DAŽAS PIEZĪMES PAR DENUNCIĀCIJĀM

ENKVISTS, ČETRDESMITPIEKTAIS GADS UN PAGĀTNES PĀRVARĒŠANA

Šai pašā avīzē, šī gada janvāŗa mēnesī citēju kādu vietu no Pēra Olava Enkvista grāmatas „Leģionāri". Tur viņš, būdams „patiesības" medībās, attēlojis arī savu Rīgas apmeklējumu 1967. gadā un ciemošanos pie kāda „veca sociāldemokrata". Pēdējais rādījis viņam savus manuskriptus, arī kādu vēstuli, un vietu, kur viņš tos slēpis. 1968. gada septembrī pirmo reizi Zviedrijā parādījās Enkvista grāmata. Un 1969. gadā notika labi zināma jezga ar vecā sociāldemokrata apcietināšanu, tiesāšanu un izsūtīšanu. 1970. gadā, kad viss tas bija jau cauri, es mēģināju šo secību parādīt. Apgalvot (kā dara „Brīvība" savā šīgada februāŗa numurā), ka šī „analize" varējusi būt noderīga čekai, nozīmē ne apvainojumu man, bet gan „Brīvības" lasītāju intelligencei!

Tomēr šoreiz „Brīvības" rakstoni tik viegli cauri netiks! Uzaicinu viņus ņemt palīgā — atkarībā pēc vajadzības — pavairojamo stiklu, acenes, lasāmo irbuli un tamlīdzīgus daikus. Tad — uzšķirt Enkvista „Legionärerna — En roman om baltutlämningen" 357. un 358. lappusi (vācu tulkojumā „Die Ausgelieferten" — 396. lappusi). Pēc tam, vienreiz par visām reizēm — izlasīt, kas tur rakstīts!

Kād nu tas būs noticis, tad cik gan paliks pāri no to avīžu izkaunināšanas (atkal „Brīvība ir šai augstajā morāliskajā pozicijā), kas 1970. gadā pieminēja: jau labu laiku esot gājušas apkārt runas par to, ka vecais sociāldemokrats glabājis manuskriptus? No kurienes šīs runas cēlās? Un cik lielas pūles bija vajadzīgas čekas „analitiķiem" starp 1968. gada septembrī un 1969. gada jūliju, ja viņiem Enkvists bija bijis tik palīdzīgs? Pāri visam, vai tas, ko Enkvists teicis, nerobežojas ar denunciāciju?

Taču Enkvists ir kreiss, un tātad viņam nedrīkst būt nekādas vainas jau tādēļ vien! Vainīgi ir visi pārējie, tikai ne zviedru uz ritepiem pārvadājamās sirdsapziņas kučieris!

☆

Katrai tautai ir kaut kas savā pagātnē vai rakstură pārvarams. Dažai vairāk, dažai mazāk. Vāciešiem, piemēram, bija pārvarams krietni daudz, un viņi to, šķiet, pēdējos 25 gados puslīdz godam veikuši, ja atskaita galēji kreisos un galēji labos, kas tomēr, pat kopā saskaitot, veido pavisam ne-

(Nobeigums 5. lpp.)

TORONTO ZIŅAS

TORONTO

● Sv. Jāņa baznīcā archibīskapa A. Lūša vadībā 19. un 20. maijā sanāk baznīcas virsvaldes prezidija un dibināmās latviešu sinodes satversmes komisijas sēde. Sinodes satversmes komisijas pārstāvji visu trīs Toronto latviešu luterāņu draudžu padomju locekļu kopsanāksmē 19. maija vakarā sniedza paskaidrojumus par satversmes projektu. Jautājumu par pievienošanos sinodei katra draudze izlems atsevišķi.

● Sakarā ar jaunatnes audzinātāja un paidagoga Ludviga Vika 75 dzīves gadu jubileju 15. jūnijā, viņa sumināšanai aicināti pieteikties pie inž. Jūlija Popeļa pa tālruni: 259—3979.

● Ziemeļaustrumu apvidus 11. gadskārtējais baleta festivāls risināsies 22. un 23. maijā Makmillena teātrī, Edvarda Džonsona ēkā, Kvīnsparkā. Festivāla „mamatēva" lomu uzņēmusies Dianas Jablokovas-Vorpas vadītā, 1959. gadā dibinātā „Canadian Junior Ballet" sabiedrība.

● Ontario provinces zvērināta mērnieka tiesības ieguvis mūsu tautietis Eriks Eichmanis, praktizējoties šinī arodā jau 17 gadu. Viņš ieceļoja Kanadā no Vācijas, kur dzīvoja Eslingenas latviešu nometnē.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības gada sapulce, kuŗā pārvēlamas vairākas amatpersonas un sadalāma aizvadītā darbības gada peļņa, notiks trešdien, 27. maijā, plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. Sapulces dalībniekiem ņemamas līdz biedru grāmatiņas, kuŗas uzrādāmas reģistrējoties. Sakarā ar gada sapulci kreditsabiedrības biroju 27. maijā slēgs plkst. 5 pēcpusdienā.

● Pēkšņā nāvē uz Simko ezera mirušo Augustu Māliņu 13. maijā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja prāvests B. Kokins. Vietējās latviešu katoļu draudzes vārdā pie kapa atvadījās draudzes priekšnieks K. Zeps, bet no nelaika dzimtā novada — Jūrkalnes pēdējās ardievas teica rakstniece Biruta Senkēviča.

● DV, LNJAK, un LSAK jaunatnes un sporta svētkos 6. un 7. jūnijā Sidrabenē jauniešu reģistrēšanās atsevišķām šacha spēlēm, tāpat biedrībām, kopām un nodaļām savas šacha komandas 4 jauniešu sastāvā pieteicamas pie spēļu vadītājiem: Toronto N. Brasliņa, tālr. 691—3163, bet Hamiltonā — pie A. Amoliņa, tālr. 528—5557. Zvanīt vakaros. Spēlētāju sarakstu slēgs 6. jūnijā, plkst. 11.30 priekšpusdienā Sidrabenē. Šacha sacensības risināsies individuālās un komandu spēlēs. Uzvarētājiem paredzētas godalgas, bet labākai komandai — ceļojošā balva.

● Leukēmijas apkarošanai, kas uzbrūk ne tikvien pieaugušiem, bet arī bērniem, organizācija „Crusade against Leukemia" svētdien, 31. maijā rīko gadskārtējo festivālu t.s. „Mirviša ciemā", Markhama ielā (starp Bloor un Lenox ielām). No plkst. 10 rītā līdz 7 vakarā risināsies priekšnesumi, kuŗos piedalās tautas dziesmu dziedoņi, klauni un populāri vieglā žanra mākslinieki. Bērniem paredzētas rotaļas, sacensības un dažādas nodarbības. Visu vecumu viesiem sagādās prieku piedalīšanās kūku ēšanas sacensībā, bet „vismodernākie" varēs likt izkrāsot savu ķermeni... Ieeja pieaugušiem 50 c, bērniem līdz 12 gadiem brīva. Pērn festivālu apmeklēja 12.000 viesu. No šī un citiem pasākumiem organizācijai bija iespējams leukēmijas pētījumiem savākt 15.000 dolaru.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

DV Montrealas nodaļas rīkoto Kurzemes cietokšņa 25 gadu atceres aktu 9. maijā Viktorijas kluba zālē ar īsu uzrunu atklāja nodaļas valdes priekšsēdis J. Gributs, pasniegdams konsulam V. Tomsonam DV KV atzinības rakstu par Latvijas vārda popularizēšanu. Sekoja I. Skrastiņa referāts „Kurzemes cietoksni atceroties". Referents uzskaitīja visas sešas Kurzemes cietokšņa kaujas, kuŗās sarkanarmieši zaudējuši 400.000 kritušu, ievainotu un gūstekņu, 2700 tanku, 700 lidmašīnu, 1100 lielgabalu un 1500 ložmetēju un norādīja, ka par spīti jaunās pasaules ieteikumiem, zobena vietā sniegt ienaidniekam ziedus, latviešu karavīriem un latviešu tautai šāds ieteikums nav pieņemams. Kamēr latviešu tauta būs verdzināta un Latvija okupēta, zieda sniegšana ir pāragra. Programmas turpinājumā meiteņu koklētāju grupas 8 meitenes sniedza kokļu mūziku dziesmu pavadījumā. Programmu pieteica E. Reveliņš, kas kopīgi ar akordeonistu J. Stigneru iepriecināja ar ģitares un akordeona mūziku. Atceres vakarā bija ieradušies ap 60 viesu. Par azaidu un atspirdzinājumiem gādāja vanadzes.

Sk.—

● Montrealas vanadzes gadskārtējo un tradicionālo Ģimenes dienu rīkoja 12 maija pēcpusdienā Latviešu namā, pulcinot vairāk nekā 70 dalībnieku, daudz arī no jaunās paaudzes. Atceri ar īsu uzrunu ievadīja nodaļas priekšsēdis J. Gributs, Daudzinājuma runu teica P. Agrums. Sekoja mazo guntiņu un gaidu dekalamācijas Bārtas gaidu vienības vad. A. Brāzmas izkārtojumā. Duetu dziedāja un kokles skandēja māsas Baiba un Renāte Dindzānes. Jaukā saskaņā Ačkupa astotnieks dejoja 3 tautas dejas. Visi priecājās par kuplo jaunatnes piedalīšanos. Vanadzes, priekšnieces A. Burtonas vadībā, viesus cienāja ar glāzi vīna, kafiju, maizītēm un sevišķi garšīgu torti., Ģimenes diena sagādāja vecajām māmuļām un tēviem patīkamas stundas.

—ms.

HAMILTONA

● Atklājot DV Hamiltonas nodaļas rīkoto Kurzemes cietokšņa krišanas 25 gadu atceres sarīkojumu 8. maijā Latviešu biedrībā, Imants Sakss īsumā iepazīstināja ar šī vakara referentu Ēriku Robežgruntnieku, kas kā virsnieks brīvprātīgi iestājies latviešu leģionā, par varonību apbalvots ar Dzelzs krustu Kurzemes kaujās pie Rendas, bet pēc armijas kapitulācijas uzsācis partizāņa gaitas, vēlāk pārbēgot laivā uz Zviedriju, tad pārceļoties uz dzīvi Kanadā. Referents atmiņās pakavējās pie Kurzemes pirms un pēc kapitulācijas. DV Hamiltonas nodaļas pr-ks E. Pulciņš pasniedza viņam pateicības velti. Mūzikālus priekšnesumus sniedza Jānis un Imants Baruss, nodziedot Jāzepa Vītola un Jāņa Baruša harmonizētās tautas dziesmas par karavīriem ar Imanta Saksa klavierpavadījumu. Ziedus saņēma arī vanadžu priekšniece Nora Pulciņa. Vanadzes bija klājušas azaida galdu.

● Ev.-lut. Kristus draudzē 10. maijā pēc dievkalpojuma notika svētdienas skolas Ģimenes dienas akts, ko ievadīja svētdienas skolas koris ar dziesmu Plūc ziedus skaistākos. Māc. E. Pavasars runāja par Ģimenes dienas nozīmi. Skolas audzēkņi izrādīja Mirdzas Timmas dramatizēto pasaku „Mairas brīnumāboli", Sandrai Lejai tēlojot galveno lomu.

BŠK

● **Latviešu ev.-lut. Kristus draudzes dāmu komiteja sava ziemas darba nobeigumam rīko svētdien, 24. maijā, plkst. 4 pēcpusdienā garīgu koncertu. Koncertā piedalīsies Astra Kalniņa (soprāns) un Imants Sakss (ērģeles).**

KIČENERA

● Kaut saulainā svētdienas pēcpusdiena 2. maijā bija izvilinājusi daudz dabas mīļotāju ārpus pilsētas, ap 50 tautiešu bija ieradušies noskatīties DV teātŗa Kanadā Osvalda Liepas lugas Nevienādas puses pirmizrādi autora režijā. Par pamatu autors šai lugai bija izvēlējies mūsdienu iedomāto plaisu starp veco un jauno paaudzi. Izrādei beidzoties, publika ar ilgiem aplausiem pateicās tēlotājiem un režisoram, bet nodaļas vanadzes bija rūpējušās par cienastu. Izrādi bija noorganizējusi DV nodaļa. Ģimenes dienu DV nodaļa kopīgi ar Latviešu biedrību un Sv. Andreja draudzi rīkoja 10. maijā YWCa telpās. Priekšnesumus snieda svētdienas skolas audzēkņi. Ar koŗa dziesmām piedalījās Kičeneras latviešu koris J. Norvila vadībā

Tautiesi!

nepalaidiet garām vienreizēju izdevību apmeklēt daudzos **Nāketne 70 un Latviešu dziesmu svētku sarīkojumus Toronto un Los Angelos.**

Ja ceļam un biļešu iegādei pietrūkst naudas, griežaties latviešu **kreditsabiedrībās.**

Latvian

(TORONTO)

Credit Union Ltd.

491 College Street, Toronto 174, Ontario. Tel.: 924-2775.

Pirmais Latvi... iz...

Šāgada 20. maijā pagāja 50 gadu ko... kājnieku karaskolas pirmā virsnieku iz... skolām izveidojās Latvijas karaskola. K... 233, bet artilerijas — 67 kadeti, pavisam... 30. maija rīkojumu paaugstināja par leit... stija toreizējais ministru prezidents K. ... bas ministra vietnieks plkv Laimiņš. K... šanas cīņas tai laikā faktiski bija beig... projām runāja ieroči. Tā arī daudziem j... vajadzēja vadīt savus kareivjus kaujās u... kam iestājoties, daļa jauno virsnieku d... bildīgas vietas jaunās Latvijas valsts dzi...

Brāļi, lai rindās nu sastājamies —
Ienaidnieks dzimteni atņemt mums draud!
Cīņai par Latviju pulcējamies, —
Postītā dzimtene sēro un raud...

Šo dziesmu pirms 50 gadiem naktī uz 1. decembri dziedāja jaunās Latvijas karaskolas kadeti, atgriežoties pēc Kurzemē pabeigtām cīņām Rīgā un solojot uz savu mītni Kr. Barona (toreiz Suvorova) ielā 99.

Bija auksta ziemas nakts, stun... denis v... tij. Br... ne vie... dziedāt... viens ... koptais... Tauta... Pastā... nā kaf... uz gab... tradīci... cerēs. ... Piem... detus, ... gaitām... Rīgas ...

Bostonieši atzīmē ... sapulces 50 gadu...

J. Zīberga fonds 10. maijā rīkoja Bostonā Latvijas satversmes sapulces atceri ar filatelijas un grāmatu skati. Šāgada 1. maijā aprītēja 50 gadu kopš Satversmes sapulces sanākšanas dienas. Pēc izstādes iekārtotāja E. Dzelzkalēja datiem 1920. g. pavasarī latviešu tauta pirmo reizi pēc ilgajiem apspiestības gadiem varēja brīvi ievēlēt savus pārstāvjus. Satversmes sapulcē iegāja 150 locekļu. Izstādē bija redzama arī prezidenta J. Čakstes dienesta apliecības un zvēresta teksta kopija:

„Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darīšu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas satversmes un valsts likumus. Pret visiem iztērēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās sirdsapziņas". Paraksts — J. Čakste. Satversmes sapulces sanākšanas dien... 4 past... un 5... Zarriņa ... ku atv... deva ... sudrab... nemda... Skat... galdie... kartēs ... nama ... „bet k... nu", te... attēlos... tenber... kā — ... Lāčplē... pirmo ... ja izs... dernie... kādas ... Sk... pie ku... Zvirgz... Andru... tuāciju... g. un ...

ĢIMENES DIENA SV. KATRĪNAS LAT...

Augšā — skolas pārzinis J. Vērdiņš pie... meta saka atklāšanas runu. Vidū Sv. K... dāna vadībā dzied: „Es savai māmiņai... un S. Grīslīte dzied duetu, koklētāju I. ... pavadījumā.

Pirmais Latvijas armijas virsnieku izlaidums

Šāgada 20. maijā pagāja 50 gadu kopš Latvijas artilerijas un kājnieku kaŗaskolas pirmā virsnieku izlaiduma. No abām šīm skolām izveidojās Latvijas kaŗaskola. Kājnieku kaŗaskolu beidza 233, bet artilerijas — 67 kadeti, pavisam 300, kuŗus ar 1920. gada 30. maija rīkojumu paaugstināja par leitnantiem. Rīkojumu parakstīja toreizējais ministru prezidents K. Ulmanis un aizsardzības ministra vietnieks plkv. Laimiņš. Kaut gan Latvijas atbrīvošanas cīņas tai laikā faktiski bija beigušās, pie Zilupes vēl joprojām runāja ieroči. Tā arī daudziem jaunajiem leitnantiem vēl vajadzēja vadīt savus kareivjus kaujās un liet asinis. Miera laikam iestājoties, daļa jauno virsnieku demobilizējās, ieņemot atbildīgas vietas jaunās Latvijas valsts dzīvē.

Brāļi, lai rindās
nu sastājamies —
Ienaidnieks dzimteni
atņemt mums draud!
Cīņai par Latviju
pulcējamies, —
Postītā dzimtene
sēro un raud...

Šo dziesmu pirms 50 gadiem naktī uz 1. decembri dziedāja jaunās Latvijas kaŗaskolas kadeti, atgriežoties pēc Kurzemē pabeigtām cīņām Rīgā un soļojot uz savu mītni Kr. Barona (toreiz Suvorova) ielā 99.

Bija auksta ziemas nakts, stundenis varēja būt jau pāri pusnaktij. Brašā dziesma lika atvērties ne vienam vien logam, un pāri dziedātāju galvām nokrita ne viens vien rūpīgu roku istabā koptais zieds.

Tauta bija ar mums!

Pastāvīgā mītnē pasniegtā melnā kafija ar uzziestu marmelādi uz gabaliņa rupjmaizes kļuva par tradiciju turpmākās LKS gada atcerēs.

Pieminot cīņās kritušos 14 kadetus, negribu pieskarties LKS gaitām un nopelniem, aizstāvot Rīgas tiltus un atbrīvojot Kurzemi, jo par to jau ir daudz rakstīts. Gribu tikai pieminēt kādu atsevišķu epizodu, kuŗu līdz šim neesmu nekur atradis mūsu atbrīvošanas cīņu aprakstos, un ko sevišķi uzsvēra pirmais LKS komandieris plkv.-ltn. Klinsons, kas mācīja jaunajiem kadetiem kaŗa taktiku.

8. oktobris bija paredzēts par jaunās kaŗaskolas gaitu uzsākšanas datumu, bet šinī dienā sākās bermontiešu uzbrukums Rīgai, kas nodomam pārvilka svītru. Jaunās LKS uz ātru roku saformētās 2 rotas jau pēcpusdienā aizmaršēja uz Pārdaugavu. Apbruņojumā bija krievu parauga šautenes ar ierobežotu patronu daudzumu, pāris kastes vācu rokasgranātu, tā saukto olinu un 2 nolietotas Madsena tipa patšautenes, no kuŗām vienu saņēma šo rindu rakstītājs, otru Arsenijs Podnieks (rakstnieks Artis). Pirmajā dienā mūs kaujā neraidīja. Laikam jau bijām pēdējā taktiskā un stratēģiskā rezerve...

9. oktobŗa pievakarē bermontiešu uzbrukums bija tik stiprs, ka to mūsu jaunās armijas vienības neizturēja un sākās atkāpšanās, kas vietām izvērtās jau paniskā bēgšanā. Kāds bija „pazaudējis galvu" — sākot no armijas augstākās vadības līdz atsevišķu lielāko vienību komandieriem. Ka tas tā bija, to liecināja tūlīt sekojošie rīkojumi, kuŗi mainīja kā armijas, tā arī atsevišķo lielāko vienību vadību.

Atkāpšanai izvēršoties plašumā, kaŗaskolas 2. rotu nosūtīja pie tiltiem, ar uzdevumu nelaist pāri atkāpjošos kaŗavīrus, bet te rota nokļuva tiešā kaujas saskarē ar ienaidnieku, kas tumsai iestājoties uzbrukumu pārtrauca. Rīga bija glābta, — un še liels nopelns piekrita jaunajiem kadetiem.

Baigais gads cirta asiņainus robus arī pirmā virsnieku izlaiduma saimē. Lielā daļa armijā palikušo vai civilā dzīvē aizgājušo krita par upuri sarkanajam ārprātam. Ir grūti pasacīt, bet — patiesībai acīs jāskatās vienmēr, arī šo Latvijai mūžīgo uzticību zvērējušo 300 virsnieku vidū atradās viens nodevējs — Pēteris Blaus (rakstnieka P. Blaua dēls, „Jaunāko ziņu" redaktors). Tik liela ģimene taču nevar būt bez kropļiem...

Varētu pelnīti cildināt daudzus pirmā izlaiduma vīrus, bet no mūsu audzinātāju saimes gribu pieminēt tikai divus. — Mūsu pirmais komandieris plkv. - ltn. Rudolfs Klinsons (vēlāk ģenerālis) 1941. gadā noslepkavots Butirku cietumā Maskavā; 1. rotas komandieris kpt. Raimonds Bebris (vēlāk plkv. un Valsts prezidenta pils komandants), kas mira īsi pirms mūsu zemes okupācijas, 1940. g. 20. maijā, gulēdams nāves gultā, sūtīja LKS pirmā izlaiduma gadskārtējai sanāksmei šādu vēstījumu: „Pasaulē ir daudz kaŗaskolu, bet tāda, kas dzimusi kaujas ugunīs, ir tikai viena — Latvijas kaŗaskola."

Jaunie 1920. gada leitnenti, kas vēl dzīvi palikušies, šodien ir sirmgalvji... Pavēle par 300 kadetu paaugstināšanu virsnieka dienesta pakāpē vēl saglabājusies. Atceroties aizvadītos 50 gadus, vēl vienmēr gribas tanī ielūkoties. Atminā ataust katra kādreizējā līdzgaitnieka tēls. Roka negrib klausīt, kad pie kāda vārda jāpieliek krustiņš...

N. Līdeks

Bostonieši atzīmē Satversmes sapulces 50 gadu atceri

J. Zīberga fonds 10. maijā rīkoja Bostonā Latvijas satversmes sapulces atceri ar filatelijas un grāmatu skati. Šāgada 1. maijā apritēja 50 gadu kopš Satversmes sapulces sanākšanas dienas. Pēc izstādes iekārtotāja E. Dzelzkalēja datiem 1920. g. pavasarī latviešu tauta pirmo reizi pēc ilgajiem apspiestības gadiem varēja brīvi ievēlēt savus pārstāvjus. Satversmes sapulcē iegāja 150 locekļu. Izstādē bija redzama arī prezidenta J. Čakstes dienesta apliecības un zvēresta teksta kopija:

„Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darīšu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas satversmes un valsts likumus. Pret visiem izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās sirdsapziņas". Paraksts — J. Čakste. Satversmes sapulces sanāksanas diena 1920. g. 1. maijā iznāca arī 4 pastmarkas — 50 kapeiku, 1, 3 un 5 rubļu vērtībā, prof. R. Zarriņa zīmējumā. Pēc šo marku atveida vēlāk prof. R. Zarriņš deva zīmējumu Latvijas 5 latu sudraba monētai, prototipam ņemdams savas meitas attēlu.

Skate bija izkārtota uz diviem galdiem, kur grāmatās un skatu kartēs redzēja vēlākā Saeimas nama attēlus. Šis vēsturiskais nams parādīts dažādos laikos, „bet kā to šodien sauc, es neziņu", teica E. Dzelzkalējs. Vecajos attēlos nama fasādi grezno Pletenberga attēls, bet Latvijas laikā — tēlnieka R. Maura veidotais Lāčplēsis. Šai namā notika arī pirmo Lāčplēšu apbalvošanu. Bija izstādīti arī mākslinieka Madernieka zīmētās naudas zīmes, kādas bija apgrozībā 1920. gadā.

Skatei sekoja kafijas galds, pie kuŗa runāja A. Augustāns, V. Zvirgzdiņš, māc. O. Blūmītis, Andruškevics u. c., raksturojot situāciju, kāda bija Latvijā ap 1920. g. un ir tagad.

O. A.

ĢIMENES DIENA SV. KATRĪNAS LATVIEŠU SESTDIENAS SKOLĀ

Augšā — skolas pārzinis J. Vērdiņš pie paša darinātā Mātes tēla meta saka atklāšanas runu. Vidū Sv. Katrīnu jauktais koris V. Rundāna vadībā dzied: „Es savai māmiņai..." Apakšā — S. Šternberga un S. Grīslīte dzied duetu, koklētāju I. Mukānes un M. Zālamanes pavadījumā.

JAUNIEŠU IESVĒTE JĒZUS DRAUDZĒ MINEAPOLĒ

Iesvētītie Juris (pa kreisi) un Andris Freibergi. Vidū — māc. E. Ķiploks un Dr. K. Bilzens. Vidū — māc. E. Ķiploks un Dr. K. Bilzens. Foto: K. Liepiņš

Amerikas latviešu apvienības 19. kongress notiks Indianapolē

ALAs deviņpadsmitais gadskārtējais kongress Indianapolē risināsies no 22.—24. maijam. Rīcības komitejas priekšsēdis Voldemārs Meļķis informē, ka šogad kongress notiks pašu latviešu celtā Sabiedriskā centra „Nacionālajā" zālē (Latvian Community Center, 1008 W. 64 St., Indianapolis, Ind. 46220, tālr. 317—255—0992).

Indianapolē ir rosīgs latviešu centrs. Daudziem delegātiem tas būs vēl labā atmiņā no tur notikušā 5. kongresa 1956. gadā. Kongresa sarīkošanā līdzdalību apsolījušas visas Indianapoles latviešu organizācijas un kopas. Delegātu apmešanās paredzēta „Manger Motor Inn" viesnīcā (1530 North Meridian St. pie 16. ielas. Telefons: 317—639—4411).

Kongresa delegātiem, kas ierabdīsies Indianapolē ar publiskajiem satiksmes līdzekļiem, rīcības komiteja gādās transportu no „Manger Motor Inn" viesnīcas uz Sabiedrisko centru abos virzienos, par to iepriekš sazinoties ar rīcības komitejas priekšsēdi V. Meļķi (5314 Broadway, tālr.: 317—255—5315). Delegātiem iespējams izvēlēties arī pilsētas taksometrus, kas no centra līdz kongresa vietai maksā apm. 5 dol.

Delegātiem reģistrācijas maksa 20 dol., kas samaksājama pie reģistrēšanās, kas sāksies plkst. 8 rītā. Konferences pirmās dienas vakarā, plkst. 20.15, vietējās latviešu skolas audzēkņi izrādīs dažus skatus no A. Brigaderes lugas „Sprīdītis" Vigo Burģa režijā ar Roberta Vanaga dekorātīvo ietērpu. Kongresa delegāti lūgti šo izrādi noskatīties. Pēc izrādes, apm. plkst. 22 delegāti būs vietējo organizāciju viesi. Sestdienas vakarā paredzēta Kongresa balle, kas sāksies plkst. 21. Delegātiem ieeja brīva.

Uz redzēšanos Indianapolē ALAs 19. kongresā!

M. Kūriņš

Mežkopji lemj par Gaŗezera izveidošanu

Latviešu mežkopju un meža darbinieku ASV kopas biedru sapulce notika 2. maijā inž. mežkopja G. Cepuriša mājā, Grand Rapidos, piedaloties tuvējā apkārtnē dzīvojošiem mežkopjiem, bet balsošanas zīmes bija piesūtījis 41 biedrs.

Sapulci vadīja inž. mežkopis J. Ziediņš, protokolēja A. Zelmenis. Pieņēma budžetu, darbības pārskatu, nolasīja revīzijas komisijas atzinumus un uzklausīja valdes ziņojumu, plašāk pakavējoties pie līdzdalības Gaŗezera izveidošanā. Šinī kopīgā organizācijā un draudžu īpašumā katrai vietai un priekšmetam jārunā par Latviju, izsaucot atmiņā vēsturiskus notikumus, varoņus, izcilākās personības un kultūras darbiniekus, visu to panākot ar apsvērtu un plānveidīgu rīcību, lai katrs, bet it sevišķi jaunā paaudze, varētu gūt Latvijas priekšstatu.

Gaŗezera vadība šinī virzienā daudz darījusi. Koku un krūmu sugu noteikšanu uzņēmies prof. R. Markus. Apstādījumu un parka veidošanā palīdzīgu roku apsolījis sniegt Monroe pilsētas apstādījumu un parku pārzinis inž. mežkopis J. Purviņš. Meža dienā paredz apstādīt kādu laukumu pēc Gaŗezera vadības norādījumiem un izstrādātā plāna. Latviešu mežkopju un meža darbinieku kopa kopā ar mežkopju biedrību Salkoni šoruden rīkos sanāksmi ar dārzaugļu lielnoliktavas— glabātavas apskati, aicinot piedalīties arī ASV agronomu biedrības locekļus. Dr. E. Bakužs ierosināja sakopot ziņas par dažādās zemēs mežsaimniecības studijas beigušajiem un vēl studējošiem latviešiem šinī nozarē. Pēc viņa informācijas latviešu mežkopjiem dzimtenē ārzemju techniskā literātūra tikpat kā nepieejama. Lieli trūkumi vērojami pat Zinātņu akadēmijas un fundamentālās bibliotēkās, tāpat lauksaimniecības akadēmijas literātūras krājumos.

Sūtot technisko literātūru mežkopjiem dzimtenē ar to viņiem būtu daudz pakalpots. Kāds kopas biedrs nosūtījis vienai un tai pašai personai uz dzimteni piecus sūtījumus ar mežkopju brošūrām un kāda žurnāla trīs gadu komplektus, tāpat divas grāmatas. Pirmie trīs sūtījumi saņemti, bet par pērngada novembrī un šāgada sākumā nosūtītiem ziņu nav.

Šogad paiet 20 gadu kopš latviešu mežkopju un meža darbinieku ASV kopas noorganizēšanās, bet lielo attālumu dēļ mežkopju sapulcēšanos neparedzēja.

V. Z.

DAŽAS PIEZĪMES PAR DENUNCIĀCIJĀM

(Pārnesums no 4. lpp.)

lielu tautas daļu. Angļi un amerikāņi arī nav bez savām problēmām...

Bet arī mēs, latvieši, neesam izņēmums Par to, cita vidū, bija jādomā kaut vai lasot Vācijas „Latvijas" 14. februāŗa rakstu par latviešu leģionāru izdošanas problēmām 1945. gadā. Raksta autors — kāds "S.", kam acīm redzot latviešu emigrācijas apstākļi Zviedrijā ir visai labi pazīstami, stāsta par dažādām denunciācijām pret toreizējiem tā sauktiem reakcionāriem, nacistiem un kollaborantiem. Runa ir arī par kādu redzamu mūsu tautības politiķi, kas esot bijis zviedru ārlietu ministra Undēna padomdevējs. Par viņa lomu rakstījis, piemēram, „Stockholms Tidningen" savā 1945. gada 6. decembŗa numurā.

Brīnos ļoti, ka šis „Latvijā" ievietotais apcerējums neizraisīja nekādus tālākus komentārus, ne arī protestus. Vai tad tiešām mēs būtu jau nokļuvuši tik tālu, ka denunciācija pret savējiem — pret mūsu tautas locekļiem uzskatāma par ikdienišķu parādību? — Šo jautājumu minu tikai kā piemēru, tikai gaŗāmejot. Tikpat atbaidošas bijušas un ir arī „sarkano" un „iesārto" medības Londonā un citur! Problēma pati tātad ir acīm redzot daudz smagāka un nopietnāka.

Savstarpēja iznīcināšanās kāre, tautas brāļu denunciācija un nodošana bija un diemžēl vēl joprojām iesakņojusies mūsu tautas vidū, vienalga par kādu vēstures posmu un jo sevišķi — par kādu okupācijas varu mēs runājam. Šis ir viens no mūsu lielākajiem lāstiem, varbūt pats lielākais, kā to varēja dzirdēt nesen notikušajā ELJA's politiskajā seminārā Rofantā, Anglijā.

Lai pārvarētu pagātni, mums skaidri jāapzinās, kas ir mūsu lielākā apsēstība un posts. Vāciešiem pēdējos divos gadu desmitos radās drosmīgi vīri, kas drausmīgo patiesību parādīja gluži kailu, bet tanī pašā reizē apgaismoja arī ceļu ārā un augšup. — Kad sagaidīsim mēs tādus? — Viņiem būs jārēķinās ar ļoti lielām dusmām, ar nepopulāritāti, ar sarūgtinājumiem, it sevišķi tad, ja viņi gribēs parādīt denunciācijas bezdibeņus krievu un vācu okupācijas gados, pie nacistu un boļševiku bonzām, rietumos un austrumos no mūsu dzimtenes (uzsvars uz saikļa „un").

Bet varbūt šis darbs ir jāsāk mūsu jaunajiem vēsturniekiem, sociologiem, politologiem, pat sociālpsichologiem? Viņi šim uzdevumam skaidri saskatāmu iemeslu dēļ būtu piemēroti vislabāk!

Materiāli? Avoti? Pētīšanas objekti? — Cik tik uziet! Nāc, jaunekli un jaunule! Drošu dūšu! Es tevi aizvedīšu, piemēram, archīvos, kur tu atradīsi ārkārtīgi un pat neiedomājami pārsteidzošas lietas par mūsu neseno pagātni no nupat pārrunātā viedokļa! Tos pats atradu nemaz negribot un daudzu nejaušību rezultātā— vietās, kuŗas nezina ne krievi, ne vācieši, ne amerikāņi — ne denuncianti, ne denunciētie (ciktāl viņi vispār vairs dzīvi). Un secinājums būs jātaisa tev pašam un pašai!

Pagātne jāpārvar. Bet vispirms mums jāzina, cik atbaidoša tā dažos aspektos bijusi.

V. Vēzītis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

NJUJORKA

● Njujorkas latviešu ev.-lut. draudze drīzumā paredzējusi iegādāties jaunu draudzes namu. Līdz šim ziedojumos ienācis ap 26.000 dolaru. Pērkamais objekts vēl nav izraudzīts. — Ziemeļu novads gatavojas jaunas mācītājmājas iegādei. Ziedojumos ienācis 3000 dolaru. Njujorkas draudzes valde savā maija mēneša sēdē apsprieda latviešu sinodes vajadzību. Pēc vispusīgām pārrunām par sinodes vēlamību balsoja 8 valdes locekļi, pret 3, bet 5 atturējās. Priekšsēdis J. Riekstiņš ziņoja par ALAs kongresā gaidāmajām pārrunām. Attieksmē uz ALAs valdes vēlēšanām lēmumus nepieņēma. Cik zināms, vairākas citas organizācijas devušas saviem delgātiem norādījumus par kādiem kandidātiem balsot. V. I.

KLĪVLENDA

● Kurzemes cietoksņa 25 gadu atceres akts Klīvlendā notika 9. maijā DV izkārtojumā un vadībā. To ievadīja māc. K. Brieža svētbrīdis, kuŗā sirmais mācītājs un bijušais kaŗavīrs sacīja: „Latviešu kaŗavīrs Kurzemes cietoksnī nebija uzvarēts, jo viņa sirdī bija Kristus un tēvzemes mīlestība." Sekoja Kurzemes cīņu līdzgaitnieka A. Beitāna referāts, atceroties leģionāru cīņas Volchovā, pie Opočkas un to noslēgumu Kurzemē. Koncertdaļā dziedāja soprāns Erika Beitāne, sirsnīgā priekšnesumā sniedzot patriotiskas dziesmas J. Vītola, J. Graubiņa, J. Zālīša un J. Norvila sabalsojumā. Pēc svinīgā akta tā dalībnieki pulcējās blakustelpās pie vanadžu azaida galda. Bez šā sarīkojuma notika arī divu jaunu mākslinieču, Ingridas Dāves un Maijas Bērziņas, gleznu izstāde. Apmeklētāji priecājās par skaisto krāsu harmoniju. Vairākas gleznas nopirka Klīvlendas tautieši.

● Latviešu ev.-lut. draudzēs 10. maijā notika Ģimenes dienas sarīkojumi. Apvienotā draudzē dievkalpojumu vadīja māc. I. Gaide, bet sprediķi teica mācītājs . viesis V. Vārsbergs. Dziedāja draudzes koris ar jaunās vijolnieces I. Grīnas piedalīšanos. Draudzes sanāksmju telpās notika Ģimenes dienas sarīkojums.— Mārtiņa Lutera draudzē ģimenes dienas dievkalpojumu vadīja māc. K. Briedis. Draudzes priekšnieks A. Kalējs sarīkojuma aktā runāja par ģimenes nozīmi. Svētdienas skolas audzēkņi skolotājas L. Ūdres vadībā sniedza priekšnesumus . — Miera draudzē dievkalpojumu vadīja draudzes māc. K. Sautiņš, bet ģimenes dienas dievkalpojumā sprediķi teica mācītājs - viesis V. Vārsbergs.

J. E.

BAFALO

● Latviešu ev.-lut. draudzes Ģimenes dienas dievkalpojumā bāznīca bija rotāta pavasaŗa ziediem. Pēc dievkalpojuma draudzes dāmu komitēja ar priekšnieci Blāķi baznīcas sanāksmju telpās bija klājusi azaida galdu. Draudzes locekļi noklausījās mūsu tautietes Dr. phil. M. Villes referātu par māti. 5. maijā 65 mūža gadi piepildījās draudzes dāmu komitejas loceklei Emmai Ūdrei. 16. maijā 75 mūža gadi piepildās draudzes loceklim prof. Alfredam Ozoliņam, bij. Latvijas konservātorijas mācības spēkam.

V. Č.

● Federālā valdība piešķirusi Bafalo pilsētai veco ļaužu nodarbināšanai 133.280 dol. Interesentiem jāgriežas pie „Community Welfare Council of Bafalo". Pensionāri, kas pārtiek tikai no pensijas un kam nav citu ienākumu vai lielāku naudas noguldījumu, tiesīgi saņemt pilsētas pašvaldības brīvuztura kartes. Zināms, ka latvieši to maz izmanto.

—ms.

KALAMAZŪ

● Atceroties cīņas Kurzemes cietoksnī, Kalamazū vanadzes Ģimenes dienas dievkalpojumā ar ziediem rotāja abu latviešu draudžu baznīcu altārus. Kalamazū latviešu ev.-lut. draudze savākto kolekti nosūtīja veco ļaužu fondam.

● Latviešu biedrības nama telpās 9. maija vakarā risinājās latviešu skolas Ģimenes dienas sarīkojums ar audzēkņu priekšnesumiem. Dziedāja jaunāko un vecāko skolēnu koris, skolotājas V. Galēnas vadībā. Pēc priekšnesumiem bērni apsveica savus vecākus ziediem, Sarīkojumu ievadīja un nobeidza skolas vecāku padomes priekšsēdis. Sekoja kafijas galds. Bērni priecājās ap laimes aku. Latviešu skolas mācības gada nobeigums un izlaiduma akts 24. maijā, plkst. 3 pēcpusdienā Latviešu biedrības namā.

● „Dziesmu Vairogs" līdztekus Toronto dziesmu svētku programmai cītīgi gatavojas arī saviem 25 gadu darbības atceres koncertam oktobrī. — Vīru kora gadskārtējais koncerts 30. maijā, diriģenta R. Zuikas vadībā.

● Jauniešu ievēte Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzē notiks 31. maijā.

GRAND RAPIDI

● Uz 75 mūža gadiem 27. maijā atskatās Latviešu kaŗa invalīdu apvienības Mičigenā priekšnieks Kārlis Andersons. Viņš dzimis Sātiņu pagastā kā lauksaimnieka dēls, apmeklējis vietējo pagastskolu un turpinājis mācīties vidusskolas kursa apmērā. Pirmajā pasaules kaŗa laikā kopš latviešu strēlnieku noorganizēšanas atradies to rindās un cīnījies pret vāciešiem 7. Bauskas strēlnieku pulkā. Apbalvots ar Sv. Juŗa medaļu, saņēmis arī citas atzinības. Sākoties dezorganizācijai Krievijas armijā un strēlnieku pulkos, nokļuvis Omskā, Sibirijā, un tikai 1921. gadā pēc diezgan drāmatiska un dažādiem notikumiem bagāta ceļojuma atgriezies dzimtenē. Turpinājis saimniekot savās lauku mājās Sātiņu pagastā un darbojies vietējā izglītības biedrībā, pag. valdē un piedalījies dziedātāju koŗos. Darbojies arī Latviešu biedrībā, krājaizdevu sabiedrībā u. c. organizācijās. Arī viens no Andersona dēliem, kas cīnījies Vietnamā, jau aizvadījis kaŗavīra gaitas.

● DV apvienības, latviešu kaŗa invalīdu apvienības Mičigenā un veco latviešu strēlnieku kopīgi rīkotais Kurzemes cietoksņa 25 gadu atceres sarīkojums 9. maijā Latviešu biedrības namā bija pulcinājis ap 80 apmeklētāju, galvenā kārtā vecāko un vidējo paaudzi. Vakara norisi vadīja invalīdu pārstāvis A. Eversons, svētbrīdi vadot mācītājiem J. Lazdam un Kr. Hermanim. Interesantā stāstījumā kauju norisi Kurzemes cietoksnī apgaismoja DV apvienības Kalamazū priekšnieks A. Minka, sevišķi izceļot latviešu cīņas vairākās lielkaujās. Dziedāja E. Reinvalde no Kalamazū ar O. Grīnvaldu pie klavierēm. Patriotiskas dziesmas vārsmas skandēja B. Maine, bet savus dzejoļus lasīja K. Tālbergs. Noslēgumā pie pašu sarūpētiem cienasta galdiem skanēja dziesmas un risinājās pārrunas ar tālieniem un tuviem cieminiem.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes 8. vasaras ievadījuma sarīkojums Mežvidos notika 3. maijā, ko ievadīja māc. Kr. Hermaņa vadītais svētbrīdis. Sekoja M. Grunduļes (Grand Hevena) deklamācijas un jauniešu mūzikālie priekšnesumi J. Sulaiņa vadībā. Samērā kuplo izbraukuma dalībnieku pulku uzrunāja draudzes priekšnieks O. Jirgensons un Mežvidu pārvaldes priekšnieks J. Ziediņš. Jaunieši savukārt izmantoja izdevību un pasniedza mazu pieminas balvu J. Sulainim, atceroties kopīgās mūzikas gaitas. Draudzes dāmu komiteja bija gādājusi par pusdienām.

● Latviešu biedrības namā 3. maija pēcpusdienā risinājās pēdējais abonementa cikla ietvaros organizētais koncerts, piedaloties vijolniekam prof. V. Rušēvicam un pianistam V. Treimanim. Programmā bija latviešu un cittautu komponistu darbi, kuŗus ar virtuozu veiklumu atskaņoja abi mākslinieki. Apmeklētājiem iesniedza aptaujas lapas ar pazīstamāko latviešu mūzikas mākslinieku vārdiem, lai ikviens izteiktu savas domas, kādus koncertus nākotnē vēlētos dzirdēt, jo koncerta abonentu kopa pēc sekmīgas sezonas darbu turpinās. Arī šis koncerts bija labi apmeklēts un izpelnījās klausītāju cildinošas atsauksmes.

● Latviešu skolā mācības gada nobeigums 23. maijā, bet izlaiduma akts 24. maijā plkst. 3 pēcpusdienā Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes sabiedriskās telpās. Skolu gatavojas beigt 8 audzēkņi. Skolas padomes rīkotā bērnu un jaunatnes diena notiks 30. maijā, plkst. 12 dienā Mežvidos ar svētbrīdi un bērnu un jauniešu priekšnesumiem. Grand Rapidu un apkārtnes ev.-lut. latviešu draudzes padome dažādu uzdevumu veikšanai izraudzījusi: Bazničas Vēstis redakcijas kollēģijā — māc. Kr. Hermani, B. Maini un A. Zelmeni, būvkomisijā — A. Valdmani, V. Puriņu, V. Ostrovu, J. Vasariņu, A. Purviņu, Mežvidu pārvaldē — J. Ziediņu, E. Avotu, J. Bušu, A. Bušu, V. Mateusu, A. Sarmu, A. Dāvidsonu, J. Apsīti, V. Lībantu, A. Pastenieku, J. Šoku, sabiedriski - kultūrālā nozarē — P. Puriņu, E. Kārkliņu, V. Mežuli, M. mai cītīgi gatavojas arī savam 25 Jansonu un J. Daukšu.

V. Z.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija. tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā.

Māc. Ā. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

24. maijā pl. 3 pēcpusdienā dievkalpojums.

31. maijā pl. 11 dienā jauniešu iesvētes dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

24. maijā pl. 2 pēcpusdienā dievkalpojums un svētdienas skolas mācību nobeigums. Tūlīt pēc dievkalpojuma pirmsiesvētes jauniešu grupa

Dievkalpojums Tālavā 31. maijā, plkst. 11 priekšpusdienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S. Māc. E. Pavasars

24. maijā, plkst. 4 garīgs koncerts. Piedalās: Astra Kalniņa (soprāns), komp. Imants Sakss (ērģeles). Ieeja, pieaugušiem, sākot ar $1.50; skolēniem brīva. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē draudzes vakars, kurā latviešu ģimnazijas audzēkņi piedalās ar Kārļa Skalbes pasaku drāmatizējumu „Kā es braucu Zieme ļmeitas lūkoties". Groziņi ņemami līdz.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

23. maijā pl. 7 vakarā iesvētību mācības nobeiguma dievkalpojums.

24. maijā pl. 1.30 dienā iesvētību dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

30. maijā — pl. 6 T.L.T.A. sestdienas ģimnazijas 14. izlaiduma akts Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās, 200 Balmoral avenijā.

4. jūnijā — plkst. 8 vak. Latviešu namā Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums: komponista Alberta Jēruma referāts par tematu „Latviešu mūzika trimdā un dzimtenē". Sekos paneļdiskusija, piedaloties komponistiem T. Ķeniņam, I. Saksam un A. Purvam.

6. un 7. jūnijā — DV, LNJAK un LSAK jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē.

27. jūnijā — Sidrabenē Jāņu uzvedums, deja un citas Jāņu izdarības Sidrabenes pārvaldes un „Nākotnes 70" sarīkojums.

No 27. jūnija — 6. jūlijam — Dziesmu svētku laikā Ģirts Tiltiņš rīko gleznu skati savā studijā, 567 Yonge Street.

OTAVA

23. maijā — plkst. 7 vak. 1000 Byron Ave. Daugavas Vanagu Otavas nod. rīko 4. darbības gada atceri un nodaļas karoga iesvētīšanu. Tradicionālās „Tulpju balles" sākums plkst. 9.00 vak. Priekšnesuma daļu ar dziesmām kuplinās tenors A. Cers no Hamiltonas.

SV. KATRĪNĀS

13. jūnijā — Zušu makšķerēšanas sacensības Niagaras upē. Sākums plkst. 3 dienā un beigas 12 naktī. Sacensību pieteikšanās vietā būs izlikti uzraksti. L.M.M. klubs — St. Catharines.

Est'd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

LITERĀRA PĒCPUSDIENA NOTINGHAMĀ

(Pārnesums no 3. lpp.)

mā „Tēvu zemi atceroties" Astrīde Ivaska saka to, ko tikai reti laimīgi bērni var teikt par savu tēvu: „Tēva bērnība tik cieši savijusies ar manējo, kā pīpenes un sarkanais āboliņš vainagā." No tēva dzejniece mācījusies paļauties pati uz sevi, ticēt sev. A. Ivaskas tēvs, ģen. M. Hartmanis, savā laikā mazliet nodevies rakstniecībai un tas būs bijis pirmsākums tām pazemes straumēm, no kurām izverdis dzejnieces Astrīdes Ivaskas dzejas avots.

Skolas gaitas A. Ivaska sākusi mājskolotājas uzraudzībā, sekoja Franču licējs, bet tālākā izglītība bija jāiegūst svešumā. 1949. gadā A. Ivaska beidza Hanavas latviešu ģimnaziju, un būdama ļoti apdāvināta valodās, iestājās Mārburgas universitātē studēt modernās un vecās valodas, kā arī literātūru. Šai laikā viņa satika savu nākošo dzīvesbiedru, Rīgā dzimušo igauni Ivaru Ivasku. Pēc pārcelšanās no Vācijas uz ASV, A. Ivaska strādāja kā valodu pasniedzēja Olafa koledžā Minesotā. Pašreiz kopā ar vīru ir mācību spēki Oklahomas universitātē.

A. Ivaska rosīgi līdzdarbojas „Jaunajā Gaitā", būdama viena no žurnāla redaktrisēm un citos periodiskos izdevumos trimdā. Viņa ir dzejas un daiļprozas tulkotāja no latviešu, igauņu, lietuviešu un vācu valodas angļu valodā un apceru rakstītāja vairākos angļu, lietuviešu un igauņu žurnālos.

Ar literāro rosību un lekciju lasīšanu tomēr nav bijis aizpildīts viss dzejnieces laiks. Vēlēšanās redzēt vairāk pasauli un ieaugt dziļāk Vakareiropas kultūrā ir bijis mudinājums viņas ceļojumiem.

Vistuvāka dzejniecei kļuvusi Somija, kuŗu viņa uzskata, pašas vārdiem runājot, „par otru bērnību un otrām mājām". Ceļojumu aprakstu un apceru iznākšana grāmatā, ko autore arī iecerējusi, būtu liels ieguvums latviešu literātūrai.

Pirmos dzejoļus Astrīde Ivaska sākusi rakstīt 1957. gadā, atklātībā pirmo reizi parādoties ar lietuviešu dzejnieka Henrika Radauskas diviem dzejoļu tulkojumiem, kas iespiesti Ceļa Zīmju 37. numurā. Vēloties radīt ciešāku kultūrālo sadarbību Baltijas tautu starpā, žurnāls Jaunā Gaita trijos numuros iespieda šo tautu jaunāko dzeju izlasi, un Astrīde Ivaska bija tā, kas šo izlasi izdarīja un no attiecīgajām valodām latviskoja.

No recenzijām un apcerēm, ko A. Ivaska rakstījusi latviešu valodā nozīmīgākā ir „Pārdomas par Posta puķi," M. Kovaļevskas romānu. Par savu dzeju Astrīde Ivaska saka, ka sākumā tā esot strāvojusi viņas pasaulē — kā asinis strāvo miesā, un esot pagājuši gadi „līdz pārgriezu dzīslu un iemērcu tanī spalvu." Šī spalva līdz šim devusi divus dzejoļu krājumus „Ezera kristības" un „Ziemas tiesu", kuŗi ir gan līdzīgi, gan atšķirīgi savā starpā. „Ezera kristībās", kas iznāca 1966. gadā un kuŗā dzejniece uzņēmusi dzejoļus, kas radušies laikā no 1957—1965. gadam, moderno dzeju atrodam gaužām maz. Tur ir īstenības pasaule un dzejnieces pārdzīvojumi: Es tevī iekožos kā maizes rikā, īstenība, / tu vienīgā man spēji spēku dot. / Es tevī iezīžos kā zilā plūmē, īstenība.

Kā ikvienā dzejoļu krājumā, arī „Ezera kristībās" visi dzejoļi nav gluži vienādas kvalitātes, bet neviens no tiem lasītāju nenogurdina ar ilgu prātošanu kā dzejoli saprast...

Astrīdes Ivaskas otrs dzejoļu krājums „Ziemas tiesa" iznāca 1968. g. un vēlāk tika apbalvots ar Zinaīdas Lazdas piemiņas balvu. Satura ziņā „Ziemas tiesā" dzejniece ir tā pati īstenības alcēja un mīlētāja, tikai šeit dzejniece vairs neapmierinās ar īstenības parādību skatījumu un pārdzīvojumu vien, bet, tiecoties nokļūt līdz īstenības būtībai, dodas „pārīstenībā". Viens vienīgs dzejolis visā krājumā ir uzrakstīts izturētā pantmērā un ar atskaņām, bet tas, tāpat kā vēl daži citi, rakstīts bez pieturas zīmēm," modernismā", kas tik lielai un labai dzejniecei kāda ir Astrīde Ivaska, pavisam maz piemērots...

No dzejnieces mums jāmācās bās", ne „Ziemas tiesā" nav sacīts ne vārda, proti, dzimtenes mīlestība un latviskums. Astrīdes Ivaskas dzejā vietu vietām skan „padrūmas melodijas", par visu vairāk trūkst „kroņa optimisma", bet būtībā tā ir dzīves prieka pilna dzeja, kuŗu lasot un dzīvojot ikvienam vajadzētu just vēlēšanos — „vēlreiz būt radībai pasaulē laistai", savu referējumu pabeidza rakstnieks Eduards Salna no Birminghemas.

Pateicoties dzejnieces A. Ivaskas atsaucībai un pūlēm, Latviešu grāmatu klubs bija saņēmis dzejnieces ierunātu skaņu lenti. Pēdējā daļā A. Ivaska lasīja 9 vēl nepublicētus dzejoļus, otrajā iejūtīgā stāstījumā dzirdējām veltījumu jauniešiem: „Trimdā dzimušie latvieši — kas mēs esam". Programmas nobeigumā K. Bērziņa-Eglīte nolasīja A. Ivaskas tēlojumu — Somu salās.

K. Zemdega

Pēkšņi no mums šķīrās mūsu draugs

Augusts Māliņš

Kesvikā (Keswick) 1970. gada 10. maijā

Satumsa naktis
izgaisa ieceres ...
Dusi saldi!

Viņu mīļā piemiņā paturēs:
Bernharda, Jakabsona, Kākuļa, Paegļa, Priedoliņa un Ziemaņa ģimenes

LATVIJAS KORPORĀCIJU APVIENĪBA
publicējusi izdevumu
Sadarbība Baltijas problēmu pētījumos
56 lpp., bagātīgi ilustrēts, 20x30 cm formāts
Dabūjama: DV Grāmatnīcā — 491 College Street,
Cena $1.50
Toronto 174, Ont.

Tris Kurzemes

REDAKTORA ARTURA STRAUTMAŅA REFERĀTS ŅUJORKĀ UN FILADELFIJĀ

Visapkārt bija nakts. Tumsos, vairāk sajūtamos, nekā redzamos viļņus šķeldama, laiva likās stāvam uz vietas. Tikai no jau tālā un vairs neredzamā krasta uz mums lūkojās Kurzemes acis — krasta ugunis. Zaļas un sarkanas, ilgus kaŗa gadus kalpojušas, tagad liekas un jau nevajadzīgas kļuvušas, tās tomēr turpināja nekustīgi mest savu gaismu tumsā un naktī. Viss likās apstājies. Tās bija atvadu uguņu acis, jo uz šo krastu šai naktī neviens vairs nebrauca, neviens to nemeklēja — no tā bēga. Arī vairs tikai nedaudzi, daži simti cilvēku — četras laivas no Liepājas, trīs no Ventspils, varbūt vēl no kāda zvejnieku ciema vai ostiņas, nezināmas, un varbūt arī tādas, ko aprija nakts un jūra. Bet tas arī bija viss. Vairums, tūkstoši un desmiti tūkstoši, viss, kas bija spējis un gribēja bēgt, jau bija aizbēdzis.

Vai bija pagājusi jau stunda, divas? Tai tālajā un tumšajā pusē, kur vajadzēja būt aizgājušās ziemas patvēruma devējai Liepājai, noplaiksnījās dzelteni-sārtu liesmu stabs. Spokaini un mistiski, bez trokšņa, bez dimdēšanas un rībēšanas, tas it kā mutuļoja, vēlās un, likās, meta iesārtu gaismas ceļu šurp uz vientuļo laivu un atblāzmojās dažu uz klāja palikušo acīs.

Šis ugunsstabs, šī uguns kamola atblāzma bija pēdējais, kas palika skatienā no Kurzemes krasta, kas kļuva aizvien mazāka, bet vēl laužās mums līdzi, cīnīdamās ar vējaino tumsu. Tad bija izgaisis viss. Bija viļņi un nakts un klusums, jo neatskaņēja ne vārds. Domas katram skrēja savus ceļus, vai varbūt to arī nemaz vairs nebija. Mums vairs nebija — nekā.

Tas bija 1945. gada 8. maija naktī, kad pulkstenis tuvojās pusnakts stundai, kas pasaulē toreiz iezvanīja miera dienas atnākšanu. Bet — tā neattiecās uz mums, ko šai naktī glāba tikai tumsa un — akla laime. Vai jau tajā naktī nedzima tā izmisuma un ignuma robežas strīpa starp mums un pārējo pasauli, kas gatavojās mosties gaviļu rītam? Šai robežai, likās toreiz, netiksim pāri nekad. — Vai to varam paši par sevi (ne par citiem) — teikt arī vēl šodien...?

Dažas dienas vēlāk, jau Gotlandē, zviedru kaŗavīru mieram par godu pamestās barakās Veronika Strēlerte lasīja šodien jau klasiskā dzejoļa rindas:

> Iznira jūras krēslainā klajā —
> Rēgains kuģis, vientulīgs masts
> Sen bija apvārsnis dūmakā placis,
> Pēkšņi sāpēs satumsa acis:
> Liesmās atblāzmo Kurzemes
> krasts.

No šīm dienām un šis nakts šodien ir jau pagājis ceturtdaļgadsimts — 25 gadi. Un domājot par Kurzemi kā brīvās Latvijas valsts pēdējo simbolu — (un šai nozīmē kurzemnieki esam bijuši un esam arī vēl tagad, visi, vienalga, kur katrs tai laikā bijām, kur šo mielra stundas atnākšanu piedzīvojām), — šai vakarā cilājot un pārcilājot atmiņas (jo kas gan šodien vairs cits pāri palicis), ir jau jārunā par trim Kurzemēm. Laiks, aizgājušie gadi ir prasījuši, un arī devuši, savu. Esam vecāki un veci kļuvuši tie, kas toreiz vēl jauni bijām, un jaunas audzes nākušas, kuŗām Kurzeme ir jau vairs tikai leģenda. Pie tam tikai stāstīta un runāta. Pa šo ceturtdaļgadsimtu mums nav iznācis vēl valas, vai arī nav bijis gribas, naudas vai uzņēmības, sagādāt jaunajai audzei šīs leģendas bībeli vai kaut tikai bībelstāstus. Atskaitot dažas plānas grāmatiņas, lappušu skaitā, kā saturā, Kurzemes stūris mūsu grāmatu plauktā — ir tukšs. Tajā varam gan kraut citu tautu un valodu publikācijas, tikai ne latviešu. Šī leģenda vēl gaida savu uzrakstīšanu. Bet nekas — mūsu vēsture nav tāpēc nabagāka palikusi — Vācijas nometņu laiki atradusi spožus notēlojumus visās iespējamās literātūras formās un žanros...

Trīs Kurzemes. Par pirmo, par Kurzemes jēdziena tapšanu stāsta vecas avīžu lapas — ar toreizējām domām, arī tumsā un uguņu atblāzmotos apvāršņos raugoties, kad nebija ne drošas pārliecības, pat ne miņas, ka kādreiz varētu pienākt arī šāds vakars pēc 25 gadiem tālā un svešā krastā.

PIRMĀ KURZEME

Rīgas Tēvijā **1944.** gada 25. septembrī lasām:

„Kā latviešu zemes asiņu straume, tumša un pelēka, tā viņa plūst tagad pa aiziešanas ceļu, pa mūsu tautas Brīvības ielu, un līdzi tai atnāk vēl Vidzemes pakalnu skanīgā sasaukšanās pļaujas laikā un nogatavojošos ābeļdārzu smarža, kas šodien savus vācējus gaida. Tā plūst no rīta līdz vakaram, bez stājas, bez rimas, un tikai pa pašu nakts melnumu pieklust uz laiku tās lēnā, pilsētu trokšņiem nepieradusi gaita. Tur viņi brauc, pelēku ceļa putekļu kā čaulā ieslēgti, no kuŗas pretim spīd tikai acu smagie skati, kas šodien neredz vairs apkārt nekā, kas ir vērsti kaut kur nezināmā tālē. Jā, te nu ir viss, kas viņiem palicis no tālajām pūrvietām, lielajām pļavām un tīrumiem, no druvām, kūtīm un ganāmpulkiem, no istabām un pavardiem. Šodien viņiem nav nekā vairāk kā tas te nedaudzais, ceļa putekļiem klātais, pilnais un tomēr tik tukšais vezums.

Tā mēs braucam šodien, un tā mēs esam braukuši paaudzēs. Tā brauca mans tēvs, kad es vēl mazs biju un pāri ceļa gatves bērziem kad naktī spocīgi dega Jelgavas posta guns, un tā braucu tagad es, un man pie rokas ir atkal jauna dzīvība, kas neizpratnē veŗas uz to pašu pusi, kur raudzījos toreiz es, un no kurienes tagad vēl baismīgāk nekā manās dienās pretim debesīm ceļas dūmu un uguņu mākuļi, jo toreiz tikai dega, bet tagad degdama sadega Jelgava, mana Lielupes līču pilsēta. Tā brauc šodien atkal mana māte, kuŗai liktenis lēmis vēlreiz mūžā soļot bēgļu ceļu, kas ir ceļmalas un pazemības soļos ejams.

Bet mēs braucam. Vai tas nav lāsts, kas uzlikts latviešu tautai, ka tai ik paaudzei jāceļas, jāpamet viss un jādodas projām nezināmā svešumā un nezināmā nākotnē. Palūkojies šajā zemes asiņu straumē, kas šodien plūst pa Brīvības ielu, tur tu atradīsi atbildi šim jautājumam un šim izmisuma kliedzienam, kas neizkliegts paliek tavās krūtīs, kad tu esi viens ar sevi un savām domām, savām sāpēm un nojautām. Tās nav lāsta pavadītas sejas, kas tur šajā straumē ir vērstas pretim nākotnei, tās vada un sedz kāda cieta paļaušanās un apņēmība, kāda ticība un cerība kaut kam lielākam un veselam, kas pāri stāv mūsu šāsdienas rūpēm, domām un zināšanai.

Pa Brīvības ielu plūst zemes asiņu strume. Tā ir Vidzeme un Latgale, tai klāt plūst Rīga, un tā ietecēs Kurzemes silainajā gultnē, kur ieplūdusi jau Zemgales lielākā daļa.

Mēs šodien ceļamies un braucam."

Tā bija Cerību zemes Kurzemes tapšana.

OTRA KURZEME

Otra bija dārdu, upuŗu, pašaizliedzības, arī spīta un nenovīdības sārņu un smaku pārpilnais Kurzemes cietoksnis, kur politiski cīnoties, vai mēģinot cīnīties un saceļoties un visdažādākos ceļus ejot (kas pateiks gan — pareizus vai nepareizus), frontē stāvējām līdzās ar te pašu mājās un domās un gudrās galvās apkaŗoto varu, vienoti nežēlīgā cīņā pret trešo — pret uzbrucēju. Pretrunu, šķautņu un ar sakostiem zobiem izcīnītu kauju laiks. Un tā nebija nedz mūsu, nedz kādu citu vaina, ka šī otrā Kurzeme beidzās tajā naktī, kad degošais Kurzemes krasts ar savu izmisuma liesmu mūs sasniedza jau uz jūras, bezspēcīgus, bezpalīdzīgus. Tas bija vēstures lielais rats, kas bija pagriezies taisni tā un ne citādi. Un veltīgi bija izkliegt sāpes pret debesīm, tajās neviens neklausījās, un mūsu asaras samina miera prieku ekstazes noreibuši kāju miljoni — visā pasaulē.

Šī otrā laika Kurzemes liecības glabā daudzas avīžu lapas. Te viena no tām:

(Turpinājums sekos)

AUSEKLIS JANSONS
Pavasara speciāli piedāvājumi:
DĪVĀNI un AIZKARI
25% atlaide
House of Braemore, Cooper, Mueller. Superior, Huber, Interna u.c. Piegāde 4—6 nedēļu laikā
Zvaniet Toronto
425-1594

Danforth — Carlaw rajonā
IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS
2—3 istabas, virtuve, vannas istaba, kā arī viena mēvelēta istaba.
Zvanīt Toronto 463-1314

VASARNĪCA
ezera krastā, ļoti labā vietā,
IZĪRĒJAMA
par lētu maksu.
Zvaniet Toronto no pirmdienas līdz piektdienas rītam no 9 — 11 un pēc plkst. 10 vak. — 698-1536

Elektrisko ledusskapju
remonti un iekārtošana
Garantēts darbs
A. JAUNZARIŅŠ
tālr. 741-4763, Toronto.

BB
apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

Pārtautošanās

(Pārnesums no 2. lpp.)

tradicijām. To vietā mēdz ieteikt novēršanos. Mūsu vidū atrodas arī cilvēki, kas izturas rezervēti pret savu valodu, kaunoties to lietot publiskās vietās, ieteicot pat dievkalpojumos pāriet uz angļu valodu. Daži tautieši pat savā ģimenē izvairās sarunāties ar bērniem latviešu valodā, mācoties no tiem angļu valodu. Pret šo praktisko apsvērumu nebūtu iebildumu, bet bērnus no tēvu valodas ar to atsvešina. Ir arī vecāki, kas atļauj bērniem stundām ilgi sēdēt tālredzes aparāta priekšā un mācīties kaušanos un apšaudīšanos. Arī praktisks apsvērums — bērni viņus „netraucē"...

Šķiet, ka mēs vispār pārāk piecvēršamies šejienes ieradumiem, savas parāžas un tikumus atstājot ēnā un aizmirstot. Tādas ģimenes ātri pārtautojas, jo vecākiem nav dziļa nacionāla pārdzīvojuma. Secinājums: ērtības, turība un „modernisms" veicina pārtautošanos.

Pēteris Dreimanis

Government Information

Darba departaments ziņo:

Minima prasības Nodarbināšanas standartu likuma ietvaros

Ontario provincē minima noteikumi, par kuŗiem darba devējam jāgādā saskaņā ar Nodarbināšanas standartu likumu, ir sekojošie:

Darba laiks:

Ontario pieņemts 8 stundu darba laiks dienā un 48 stundu nedēļā. Iespējams saņemt atļaujas strādāšanai ilgāk par 48 stundām, bet nevērojot šādu atļauju, darbiniekam ir tiesības atsacīties no virsstundu strādāšanas, ja viņš vai viņa pārstāvis nav piekritis strādāt virsstundas.

Likumā noteiktās darba stundas neattiecas uz personām, kuŗu **vienīgie pienākumi** ir darbu pārraudzība vai uzņēmuma vadīšana.

Neviena sieviete zem 18 gadiem nedrīkst strādāt vairāk par 54 stundām nedēļā, nedrīkst arī strādāt laikā no plkst. 12 pusnaktī līdz 6 no rīta jebkurā dienā. Sievieti, vecāku par 18 gadiem, drīkst nodarbināt laikā no plkst. 12 naktī līdz 6 no rīta, bet ja darbs sākas vai beidzas minētajā laikā, darba devējam jāgādā un jāmaksā par privātu transportu uz vai no viņas dzīves vietas.

Nevienam darbiniekam nav jāstrādā ilgāk par 5 nepārtrauktām stundām bez maltītes perioda, vismaz pusstundas, izņemot gadījumu, ja direktors apstiprinājis īsāku maltītes laiku.

Apmaksāti atvaļinājumi:

Darbiniekam pienākas vismaz vienas nedēļas samaksāts atvaļinājums, saņemot ne mazāk par 2 proc. no bruto izpeļņas (ieskaitot komisiju naudu, virsstundas u. c.) par ikvienu no pirmajiem trim nostrādātajiem gadiem; un vismaz divas nedēļas samaksāta atvaļinājuma, saņemot 4. gadā un vēlākos gados ne mazāk par 4 proc. no visas izpelnītās bruto summas. Trīs gadi nozīmē 36 mēneši, bet šie 36 mēneši var arī būt pārtraukti strādāšanas periodi pēdējo 5 gadu laikā. Lai aplēstu 36 mēnešus, kas dod tiesības uz atvaļinājuma maksu, darbiniekam ieskaitāms vesels mēnesis, ja viņš šai mēnesī vispār strādājis, vienalga, cik ilgi.

Kopš 1966. gada jūlija vairs nepastāv nodarbinātības minima periods, iekām darbiniekam tiesības uz samaksātu atvaļinājumu pēc darba saistību iezbeigšanas. Darbinieks tiesības uz samaksātu atvaļinājumu izpelna, sākot ar pirmo darba dienu.

Likums noteic, ka darbiniekam visa izpeļņa (ieskaitot atvaļinājuma atlīdzību) jāsaņem dienā, kad viņš atstāj darbu, vai arī ne vēlāk kā nākošajā regulārajā algas dienā.

Vienlīdzīga atlīdzība vienlīdzīgam darbam

Ontario kā vīriešiem, tā sievietēm par vienu un to pašu darbu jāsaņem viena un tā pati algas likme. Likumā paredzēta starpība darba senioritātes gadījumā, sevišķu nopelnu vai tādās sistēmās, kas mēro izpeļņu pēc produkcijas kvalitātes vai kvantitātes, vai arī citās sistēmās, kas dibinātas jebkādos faktoros, izņemot dzimuma.

Mazas starpības darba veikumā nav pietiekams iemesls diferencēm vīrieša un sievietes algu likmēs.

Algas aizsardzība:

Ikvienam darbiniekam jāsaņem algas zīme, ko tas var paturēt ikvienā izmaksas dienā, un kuŗā atzīmēts darba periods, algas likme, bruto izpeļņa, atvilkumi, dzīves dārdzības piemaksa un neto izmaksa.

Virsstundu maksa un atlīdzinājuma likmes svinamdienu darbam

Darbiniekiem Ontario jāsaņem virsstundu maksa par laiku, kas pārsniedz maksima 48 stundas nedēļā, izņemot, ja tas noteikumos nav paredzēts. Virsstundu maksa ir 1½ reizes darbinieka regulārā likme.

Atlīdzība darbam svinamdienās

Likumā sekojošās dienas noteiktas par svinamdienām: Jaunsgads, Lielā piektdiena, Viktorijas diena, Domīnijas diena, Darba diena, Pateicības diena un Ziemsvētku diena.

Ja jebkurā no minētajām dienām strādāts, darbiniekam jāsaņem atalgojums 1½ reizes regulārās likmes apmērā par visu veikto darbu.

Šis noteikums **neattiecas** uz personām:

a) kas **nav** saņēmušas atlīdzību vismaz par 12 no 30 kalendāra dienām pirms nostrādātās svinamdienas;

b) gadījumos, kad darba devēja un strādnieka starpā pastāv nolīgums izmantot citu dienu, kas pēc direktora ieskatiem darbiniekam piešķir izdevīgākas tiesības un priekšrocības attiecē uz svinamdienu darbu, nekā likumā minētās.

Minima atalgojums

Ontario minima atalgojums ir $1.30 stundā vispārējās rūpniecības uzņēmumos. Mācekļus var atalgot ar $1.20 stundā par periodu, kas nepārsniedz 4 mēnešus. Jebkurā darba vietā par mācekli var nodarbināt tikai vienu personu no piecām.

Mācekļiem viesnīcās, moteļos, tūristu uzņēmumos, restorānos un tavernās var maksāt $1.15 stundā pirmajā nodarbinātības mēnesī.

Visiem strādniekiem celtniecības rūpniecībā jāsaņem ne mazāk par $1.55 stundā. Būvindustrijā mācekļi nav paredzēti.

Šis Nodarbināšanas standartu (Employment Standarts Act) likums neattiecas uz personām, kas nodarbinātas lauksaimniecībā, ne arī uz uzņēmumiem federālās valdības jurisdikcijā, kā: pasta iestādēm, dzelzceļiem, gaisa satiksmes līnijām, bankām, labības elevātoriem, transporta sabiedrībām, radio un televīzijas raidītājiem.

THE HON. JOHN ROBARTS
Prime Minister of Ontario

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Žanis Zentiņš — Jūras vaidi $5.50

pie klavierēm Vera Leinvebers

I — Jūras vaidi. Pie pēdējā pļāvuma. Mans naminš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņš. Jurka, puika Madi ķēra. Bērnība. Brīnos es. Rudeņa ziedi. Balta bērza šūpolīte. II — Skatait, jaudis. Sīkie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Karaviri bēdājās.

Tautas dziesmas un dejas ..... Stereo $5.50

I — Likumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, māsiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plakanais dancis. II — Magais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es bij' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.

Junda $5.50

Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Mīlētāja dziesma. Varenība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.

LP 36 ..... $5.50

Stāsti man, ak Ģetzemane. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam tuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontralts.

Kalvis $6.00

I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.

Stereo 1008

Brālīts māsu dancināja $7.00

Saturā: Brālīts māsu dancināja, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstinpolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmaliņas. II — Riteņītis, Zvejnieciņš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancīšam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.

Stereo 1003

Tu sapnis esi $7.00

I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Rītos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.

Latvian Music LP 32 ..... $5.50

I — Pēdējais pļāvums, Lietutiņš list, Diena beidzas, Šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzīte, Krauklītis, Man ieviņa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.

Latvian Music LP 33 ..... $5.50

I — Laimiņai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, driz pie Dieva, Mēs deviņi bālelīņi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens manis kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Put, vējiņi, nostājies, Lieli vīri, mazi vīri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, jauni laudis, Rucavietis.

Latvian Music LP 34 ..... $5.50

I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktis, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sniegputeni.

Latvian Music LP 35 ..... $5.50

I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilcienā.

Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.
Pasta izdevumiem Kanadā jāpieskaita 50 centi, 75 c uz ASV.

Pieprasāmas DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Voitkus — Ceļi tālі, ceļi tuvi	$5.80
V. Rullіņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
Latgaļu folklora	$7.00
M. Bukšs — Francis Kemps	$7.00
Dieva kokle — Latv. reliģ. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
J. Akurāters — Aizlaika straumes	$5.50
E. Spēks — Es redzēju jūriņā	$5.30
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
Ī. Ķikauka — Putni, rom.	$4.20
Latgaļu tautas dziesmas (notis)	$5.50
Indr. Gubiņa — Rītdiena neskaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom.	$4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom.	$5.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju	$6.00
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmneši. dzej.	$2.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, cel. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
I. Grebzde — Sērmūkāļu pagasta laudis	$3.20
Ing. Viksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis , refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

PASŪTINIET SAVIEM PIEDERĪGIEM UN PAZIŅĀM

KUNGU UZVALKU DRĀNAS! Cenas ASV dolaros

V/l dažādu krāsu angļu vai dāņu ķemdzijas drāna, $7.60 metrā, svars 700 gr. Komplekts: 3,25 m. drānas un visi drēbnieka piederumi, kopīgais svars apm. 3.3 kg. 48.50

L/a — ļoti labas kvalitātes drāna, ar visiem drēbnieka pied. 51.75

H/f — labas kvalitātes angļu ķemdzijas audums (zīmogots) $10.50 metrā, ar visiem piederumiem 58.50

H/l — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas audums dažādās krāsās, $11.90 metrā, ar visiem pied, Svars 3,5 kg. 62.45

KUNGU MĒTEĻU DRĀNAS

K — izcilas kvalitātes vilnas audums, visās krāsās, metrs — $8.60, ar visiem piederumiem. Komplekts: 2,75 m. 48.70

K/l — izcilas kvalitātes melns un citas krāsas angļu mēteļu audums $9.90 metrā, ar piederumiem 52.20

FF/k — visaugstākās kvalitātes angļu dažādu krāsu mēteļu drāna ar visiem piederumiem 60.20

DĀMU MĒTEĻU DRĀNAS

D/l—izcilas kvalitātes angļu mēteļu drāna: $9.90 metrā. Komplekts: 2.75 m drānas un visi drēbnieka piederumi 50.95

FF/d — visaugstākās kvalitātes vilnas dažādu krāsu dāmu mēteļu drāna: $12.90 metrā, ar visiem piederumiem 58.95

DĀMU KOSTĪMU DRĀNAS

D/a — modernās pastelkrāsas dāmu kostīmu drāna, $4.95 metrā. Komplekts: 2.50 m drānas, ar visiem piederumiem 29.65

D/f — angļu vai dāņu ķemdzijas audums dāmu kostīmiem, izilas kvalitātes $10.50 metrā, ar visiem piederumiem 43.15

F/fd — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas drānas dāmu kostīmiem: $11.90 metrā, ar visiem piederumiem 47.15

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai

Sainīšu nodaļa

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Izdevēji —
MĒS IZDARĀM SALIKUMA DARBUS
GRĀMATĀM
ŽURNĀLIEM
Iespiešanai ofseta tehnikā
ĀTRS DARBA IZPILDĪJUMS. MĒRENAS CENAS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.

491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465—5225

„Jautrais Odis"

DAUGAVAS VANAGU KLUBS
JŪS GAIDA CIEMOS
Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai
no plkst. 4 — 12. naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmeteriāļu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

GRĀMATAS JAUNATNEI UN BĒRNIEM

Valdis — STABURAGA BĒRNI	$3.80
Bite Imants, LATVIJAS SĒNES UN OGAS. Krās. grām.	1.50
Brastiņš A., SLIŅĶIS. Pasaka	2.40
GARĀ PUPA. Bilžu grāmata	1.00
Grimmi Brāļi. PASAKAS	4.25
Grunde Biminita un Kovaļevska Margarita, MEŽA BĒRNI Pasakas ar daudz illustrācijām	4.00
SAULES UN SALA GRĀMATA	3.80
Ķezbers Kārlis, USMAS ZĒNU DĒKAS	2.80
— RŪĶU PASAULES CEĻOJUMS	3.50
Klētnieks V., SENČU RAKSTI	3.00
Kradoks H. C., LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ. Illustrēta bērnu grāmata	2.80
Kronberga Lilija, RUNČA VEZUMS. Dzej. antol.	2.20
Krūka Tonija, SILAINES MEŽS RUNĀ. Pasakas	2.80
LATVIJAS ŪDEŅI. Krāsojamā grāmata	1.50
Loftings Hjū, DOKTORS DŪLITLS UN VIŅA ZVĒRI. Seviški interesanta bērnu grām. ar autora zīmējumiem	4.00
Molnars Francis, PĀVILIELAS ZĒNI. Romāns	3.00
Stāraste Barvika M., PINTIĶU CIEMS. Pasakas ar autores illustrācijām	2.80
Šīrmanis Jānis, ĢELZIS UN MISIŅŠ. Jaunākā bērnu grāmata ar I. Rumpētera illustrācijām	3.00
— MANS DRAUGS PŪPOLIŅŠ. Ar S. Šteineres illustrācijām	4.00
— BRĪNUMU PASAULE. Pasakas ar Ed. Dzena illustrācijām	4.00
— TINCIS	5.30
— KRIKSIS TRIMDĀ	3.70
— KRIKSIS UN TOMIŅŠ AMERIKĀ	3.00
Sandbergi I. un L., MATĪSIŅ, KUR CEPUMI?	1.50
— MATĪSIŅA DRAUGS	1.50
— REZGALĒ BĒRNU SVĒTKI	3.00
Klevins J., JĒKABS UN JOAKIMS	3.80

Piezīme: Katram sūtījumam pieskaitiet 50 c pasta izdevumiem

Pieprasiet

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto 174, Ont.

Aizsaules ceļos aizgājis mūsu mīļais radinieks

Gastons Vilde

dzimis 1886. gada 15. jūnijā Rīgā,
miris 1970. gada 5 maijā Bostonā, ASV.

Jūdziet bēros, jūdziet raudus,
Vedlet mani smiltājā.
Pārnāks bēri, pārnāks raudi,
Es mūžam nepārnākšu.

Dziļās sērās
Vizbuļu ģimene Ošavā,
Ontario, Kanadā

Negaidot mūžībā aizgāja mans mīļais vīrs

Augusts Māliņš

dzimis 1909. gada 7. jūnijā Jūrkalnē, Latvijā,
miris 1970. gada 10. maijā Kesvikā (Keswick),
apglabāts 13. maijā.

Manā sirdi mūžam
dzīvos Tava milestība.

Dziļās sērās paliek
DZĪVESBIEDRE, divas māsas, brālis Latvijā

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

L. LUNSKY

OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-6280.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

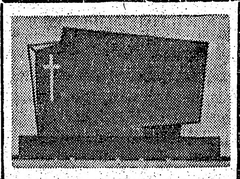

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Grāmatā, ar ko ikvienam latvietim ieteicams iepazīties!

DAUGAVAS VANAGU APGĀDĀ iznākusi

Aleksandra Tomsena

Cilvēcibas vārdā

Sarkanā krusta ārsta gūsta gadi Vorkutā.

Autors ir Dānijas sarkanā krusta ārsts, kurš II pasaules kara laika beigās, darbodamies Berlīnē, aizvests uz Pad. savienību, kur bez tiesas vārdzināts Butirku cietumā un vēlāk deportēts. Autors spilgti apraksta padomju birokratiju, komūnisma kodolu, pretrunīgos likumus un soda nometnes. Gūstā strādādams par ārstu, viņš iepazīstas ar latviešu palīgārsti Oliti Priedi, kuŗas nāves sods pārvērsts 10 gadu spaidu darbos. Viņš iemīl Oliti, bet tiek no viņas šķirts. Pēc 10 necilvēcīgu moku gadiem, pārvarot pēdējos šķēršļus, ģimene Dānijā sāk jaunu, brīvu dzīvi.

Kaut grāmata iznākusi 1961. gadā, tās saturs pilnībā apstiprina un papildina nesen no Pad. savienības izbēgušā rakstnieka Kuzņecova liecības brīvajā rietumu presē par apstākļiem sarkanajā imperijā, kas vēl šobaltdien nav mainījušies.

„Cilvēcības vārdā", ar autora atļauju tulkojusi Silvija Ancāne. Glīti iesieta 344. l.p.p. **Cena $8.50.** Grāmatnīcām atlaide.

Meklējat labākās eiropiešu stila desas - šķiņķi — svaigu gaļu — importētas delikateses?
Tās atradisit tikai

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (pretim Keele pazemes stacijai.)
Yorkdale Shopping Centre un, sākot ar augustu, arī FAIRVIEW MALL (Don Mills and Sheppard)

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PARAUGSAIŅI Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 21.40

6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. bruto 10 kg. 18.90

8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg. 25.20

11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes, brutto 5 kg. 26.45

12 — iepriekšējais saimis dubultots, 10 kg 41.40

13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 41.35

14 — iepriekšējais saimis dubultots, 20 kg 71.50

15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, bruto 10 kg 41.70

16 — iepriekšējais saimis dubultots, 20 kg 72.40

19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 29.15

20 — 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, bruto 10 kg 33.90

21 — iepriekšējais saimis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 58.50

22 — SVĒTKU saimis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozines, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 25.50

23 — SVĒTKU saimis — iepriekšējais dubultots 38.80

24 — SVĒTKU saimis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr. pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr. rozines, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, svecītes un 60 cigaretes 32.90

25 Iepriekšējais saimis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 55.50

31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bildelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu 42.40

33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. 27.40

46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozines, 250/300 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas cukurs — 38 mārc. 39.50

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valū tai.

DV GRĀMATNICAS,
491 College Street, Toronto 174, Ontario.
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p. sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

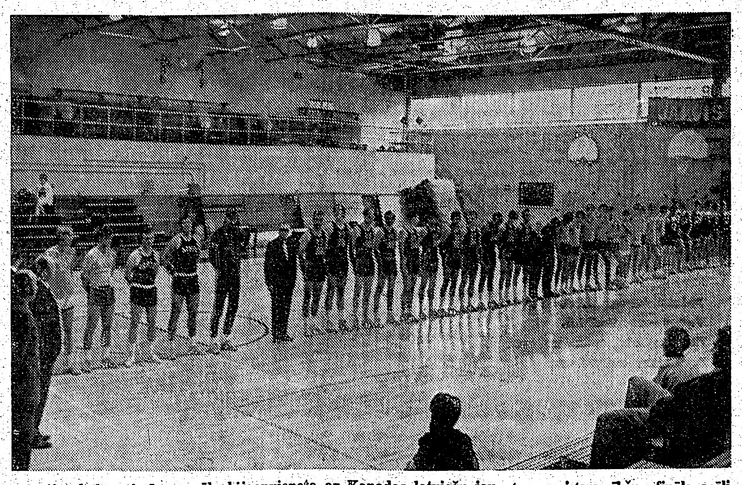

Selonijas balvas izcīņas spēle bijaapvienota ar Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkšu fināla spēli basketbolā. Uzņēmumā — vienību dalībnieku parādi uzrunā Latviešu sporta apvienības Kanadā valdes priekšsēdis V. Sališs. (kreisajā stūrī) un DV KV priekšsēdis E. Krūka.

Foto: J. Ligers

Apakšējā uzņēmumā:

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā jaunatnes vienību finālā sacentās Toronto latviešu sporta kluba un YMCAs jaunatnesvienības. Uzvarēja TLSK vienība ar 82:66 punktiem, kaut gan spēles pirmo puslaiku „imkieši" beidza ar 2 punktu pārsvaru 38:36. Tačuspēles nobeiguma daļā bija jūtams TLSK pārākums.

Uzņēmumā — jaunā latviešu jaunatnes meistarvienība basketbolā.Pirmajā rindā no kreisās: J. Štein manis, A. Ozoliņš, vienības kaptei-nis I. Pērkons, J. Lūsis un K. Kurzemnieks. Aizmugurē: Ilggadējais vienības trenētājs un vaditājs Ernests Skujiņš, L. Habs, I. Kopštāls,A. Fogelis, A. Ansons un A. Laksti gala.

Foto: J. Ligers

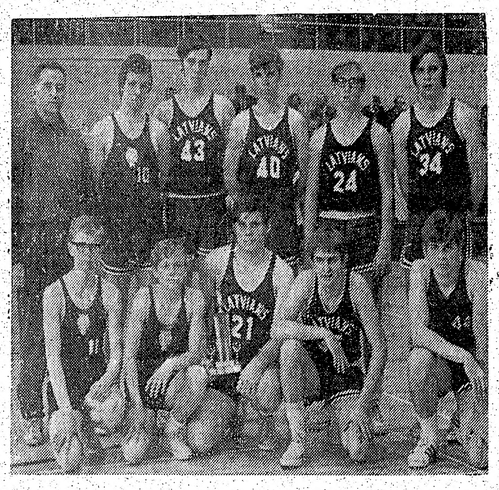

Maskavas nolūki Ēģiptē

Izņemot pašu Maskavu, nevienam nav noteikti zināms, cik lieli Pad. savienības militārie spēki šobrīd atrodas Ēģiptē, pat tās prezidentam Naseram ne. Nesen diplomātiskie avoti Anglijas galvaspilsētā Londonā ziņoja, ka Pad. savienība stacionējusi Ēģiptē 3000 savu raķešvienību karavīru resp. veselu pulku, kas apbruņots ar SAM-3 tipa gaisa uzbrukumu atvaires raķetēm. Šāgada rudenī jau paredzēts pabeigt 40 raķešu bāzu izbūvi ap Ēģiptes lielākajām pilsētām un rūpniecības apgabaliem, tās savstarpēji savienojot ar modernu radara tīklu. Padomju raķešu vienības papildinātas ar trīs eskadriļām vismodernāko MIG-21 tipa iznīcinātāju. Sakarā ar to Ēģiptē stacionēti arī jau ap 100 padomju militārās aviācijas pilotu.

Tā Londonā lēsa Pad. savienības militāros spēkus Ēģiptē pirms vairāk nekā nedēļas. Jāpieņem, ka starplaikā tie būs vēl pastiprināti, jo Maskava nekad nav atstājusi neizmantotu izdevību citās valstīs ieplūdināt savus spēkus, ja vien radusies izdevība to darīt.

Padomju pilotu un raķešu speciālistu stacionēšanu Ēģiptē, par ko ziņojusi arī Izraēla, ASV un NATO spēku komandantūra Neapolē, Itālijā, atsaucoties uz neapšaubāmiem pierādījumiem, nenoliedz arī arabu valstis, kaut tās Izraēlas paskaidrojumus šai lietā apzīmējušas par „cionistu propagandas manevru". Nevienam nav šaubu, ka kopš arabu smagās sakāves 6 dienu ilgajā karā 1967. gadā, bet vēlākais kopš sakauto arabu valstu jaunatbruņošanos tā paša gada rudenī Pad. savienība savu ietekmi Vidējos austrumos un Vidusjūrā nemitīgi pastiprinājusi un tālāk nodrošinājusi. Gaisa spēku atbalstu punktu izvejdošana un padomju pilotu stacionēšana Ēģiptē ir tikai nākošais solis šīs ietekmes pastiprināšanā.

Nav jāšaubās, ka šādām illūzijām nav nekāda pamata, ka Pad. savienība no šiem trīs kontinentu savienojuma vietā iegūtajiem stratēģiski ļoti nozīmīgajiem bastioniem nekad vairs neizvāksies, ja vien to nepiespiedīs. Bet — kas gan varētu Maskavu piespiest atteikties no iegūtā? Neuzņēmīgie un nevienprātīgie Rietumi savās naīvajās saprašanās tieksmēs un sappos par mieru to nedz vēlas mēģināt, nedz arī spēj. Tādēļ pat padomju piloti ar savām modernajām lidmašīnām galvenokārt novietoti Ēģiptē pašas Pad. savienības tur ierīkoto atbalsta punktu, kā arī padomju flotes Vidusjūrā un tās galvenās ostas Aleksandrijas aizsardzībai. Taču reizē padomju labi apmācītie piloti sarga arī Ēģiptes teritoriju pret Izraēlas gaisa uzbrukumiem.

Zinot, ka Pad. savienība nemēdz ne pēdas atdot no zemes, kur nostiprinājusies, nav šaubu, ka padomju militārie spēki neatstās bazes Ēģiptē arī tad, kad ēģiptieši savu „ciemiņu" klātieni vairs nevēlēsies. Risinot šo domu tālāk, jājautā, vai nepienāks diena, kad Ēģiptē tauta „sacelsies pret valdību" un „nokratīs nebrīvības važas", lai izziņotu Ēģipti par komūnistisku republiku un iejūgtos Maskavas grožos? Arī Baltijas valstu neatkarības iznīcināšanu Maskava uzsāka ar bažu iekārtošanu 1939. gadā, kuŗas bija domātas trīs mazo valstu „aizsargāšanai" pret Vāciju... Un tagad Pad. savienība iekārto un pastiprina bazes Ēģiptē, lai to „aizsargātu" pret Izraēlu... Tā vien liekas, ka Kremļa metodes nekad nemainās.

Zg.

ĀZIJAS VALSTU ĀRLIETU MINISTRU APSPRIEDE JAKARTĀ

Āzijas ārlietu ministru sanāksme Jakartā, pārrunājot Kambodžas problēmu, nolēmusi gādāt par starptautiskas konferences noorganizēšanu Indoķīnas konflikta atrisināšanai. Konference izteikusi arī nepieciešamību gādāt par Starptautiskās kontroles komisijas darba atdzīvināšanu Kambodžā.

Divu dienu ilgā kkonference Jakartā noslēdzās svētdienas pēcpusdienā. Vienpadsmit sanāksmē pārstāvētās Āzijas valstis nolēma griezties pie 1954. g. Ženevas nolīguma valstīm ar aicinājumu sadarboties Kambodžas konflikta izbeigšanas jautājumā. Āzijas ārlietu ministru atzinumus iesniegs arī Apvienotajām nācijām ar prasību, lai Apvienoto nāciju izpildvara gādā par plaša apjoma starptautiskas konferences sasaukšanu visas Indoķīnas jautājumu apspriešanai.

Jakartas sanāksmē ievēlēta īpaša komisija, kuŗai nekavējoties jāstājas sakaros ar Ženevas līguma līdzparakstītājiem — Padomju savienību un Lielbritanju. Šajā komisijā darbosies Japānas Indonēzijas un Malēzijas ārlietu ministri. Jakartas konference pieminētai komisijai uzdeva nekavējoties lūgt Padomju savienību un Lielbritaniju atbalstīt starptautiskās komisijas darbu Kambodžā. Kā zināms, tad kontroles komisija, kuŗā darbojas Indijas, Kanadas un Polijas pārstāvj, komūnistu valstu nostājas dēļ pēdējos gados nav spējusi veikt savus uzdevumus.

Japānas, Indonēzijas un Malēzijas ārlietu ministri konferencē pārstāvēto Āzijas valstu vārdā lūgs arī Apvienoto nāciju ģenerālsekretāru Utantu likt svaru kausos Apvienoto nāciju iespaidu miera īstenošanai Indoķīnā.

Jakartas konferences prezidents Indonēzijas ārlietu ministrs Ādams Maliks preses pārstāvjiem izteicās, ka līdzšinējos centienus aktīvizēt starptautiskās kontroles komisijas darbu Kambodžā ir iznīcinājusi Padomju savienības noraidošā nostāja. Viņš piebilda, ka, ievērojot 11 Āzijas valstu prasību, Padomju savienība varbūt tagad savu nostāju šajā jautājumā mainīs.

Konferences nobeigumā publicētais komunikē prasa respektēt Kambodžas suverēnitāti, neitrālitāti un territoriālo neaizkaramību, kā arī tūlītēju svešu valstu spēku atvilkšanu no Kambodžas." Zīmīgi, ka konferencē pārstāvēto valstu vairākums bija izteikti pretkomūnistisks, taču izpalika Zieme|vietnamas un vietkongu invāzijas nosodīšanas rezolūcijas pieņemšanu Jakartas konferencē Kambodžas valdība bija iesniegusi lūgumu pēc konferencē pārstāvēto valstu diplomātiskas, saimnieciskas un militāras palīdzības. Jakartā Kambodža nesaņēma nevienas valsts solījumu militārai vai saimnieciskai palīdzībai. Kambodžas ārlietu ministrs Sanbaurs izteicās, ka pagaidām Kambodža saņēmusi tikai „morālu atbalstu, simpatijas un patiesā stāvokļa izpratnes apliecinājumu". Kaut arī Kambodža Jakartā saņēmusi tikai diplomātisku atbalstu, Jakartas konference tomēr var izrādīties par svarīgu posmu Indoķīnas konflikta izbeigšanā. Pats svarīgākais ir tas, ka šajā konferencē pie apspriežu galda atradās arī Japāna — kas agri vai vēlu liks svaru kausos ja vēl ne militāro, tad noteikti savu politisko un saimniecisko ietekmi.

K.

Bailes no Izraēlas...

(Pārnesums no 1. lpp.)

jūdžu ziemeļaustrumos no Saigonas. Svētdien arī šinī rajonā sākās amerikāņu bumbvežu uzlidojumi, lai sagatavotu ceļu tālākām kājnieku operācijām.

Amerikāņu militāro spēku virspavēlnieks Kambodžā ģenerālis Dēvidsons kādā intervijā izteicās, ka laikā starp 11. un 13. maiju pie Minotas pilsētiņas Kambodžā amerikāņu rokās kritusi daļa no Hanojas operātīvo spēku ģenerālštāba.

Vašingtonā arvien vairāk dzird valodas, ka aiz prezidenta Niksona izšķiršanās par militāriem soļiem Kambodžā nav bijuši Hanojas spēku izejas bažu iznīcināšanas motīvi vien. Runā, ka prezidents ar Kambodžas akciju vēlējies salauzt Hanojas stūrgalvību neauglīgajās Parīzes miera sarunās. Tanī pašā laikā vairāki nopietni komentātori Kambodžas akciju ved sakarā ar notikumu attīstību Vidējos austrumos. Pēc viņu uzskatiem tieši ar Kambodžu prezidents Niksons licis Maskavai saprast, ka Savienotās valstis izšķiršanās brīdī nebaidīsies no izšķirējiem soļiem arī Vidējo austrumu konfliktā.

Vidējos austrumos stāvoklis vēl joprojām ir saspīlēts. Kad Apvienoto nāciju drošības padomē apspriešanā nāca Libanonas sūdzība par Izraēlas spēku iebrukumu Libanonā, žīdu vienības pēc 38 stundu ilgas „atmaksas akcijas" jau bija Libanonas robežas atstājušas.

Pagājušā sestdienā Izraēlas gaisa spēki Sarkanā jūrā nogremdēja kādu ēģiptiesu iznīcinātāju un raķetēm apbruņotu ātrlaivu. Arī šoreiz Telavīva šo ne mazāk nopietno žīdu un arabu spēku konfrontāciju attaisno kā „atmaksas akciju", jo dienu iepriekš ēģiptieši tur bija nogremdējuši kādu žīdu zvejas laivu.

Bez žīdu un arabu atmaksas akcijām nepaiet gandrīz neviena diena. Protams, ka šīs lokālās militārās sadursmes ne par vienu gradu nesamazina jau tā bīstamo, līdz vārīšanās punktam uzkāpušo temperatūru Vidējos austrumos. Kaut arī abas puses vismaz publiski apliecina vēlēšanos meklēt iespēju nenormālā stāvokļa izbeigšanai, nekas neliecina, ka tuvākā nākotnē lietas varētu skatīt gaišākās krāsās.

Tas vien, ka Padomju savienība ne vien ar ieročiem, bet arī ar saviem, kaut pagaidām tikai niecīgajiem, dzīvā spēka kontigentiem ir jau nostājusies arabu pusē, dod pamatu nopietnām bažām par notikumu attīstību nākotnē.

Viena vai otra jaunākā tipa krievu vai amerikāņu ieroča parādīšanos arabu vai Izraēlas pusē vēl uzskata tikai par psiholoģisku, bet ne īstu militāru lielo varu faktisku konfrontāciju. Te gan jāpiezīmē, ka Izraēlas dažas flotes vienības ir jau apbruņotas ar raķetēm, kas pašas atrod mērķi un pret kuŗām vēl nav atrasti nekādi aizsardzības ieroči. Tas, no kā baidās Vašingtona un droši vien vēl vairāk Maskava, ir pagaidām ne atsauktā, ne arī apstiprinātā informācija, ka Izraēla pēdējo gadu laikā ir spējusi sev nodrošināt itin iespaidīgu atomieroču arsenālu. Ne Vašingtonai, ne arī Maskavai nav nekādu ilūziju, jo tās ir pārliecinātas, ja lietas Vidējos austrumos nonāks līdz tik kritiskam stāvoklim, ka apdraudēta būs Izraēlas tālāka pastāvēšana, žīdi izmisumā uz spēles liks visu — tas nozīmē, ka Bībeles zemē divpadsmitā stundā runās arī atomieroči. Vai atomieroču uzliesmojums tad aprobežosies tikai ar Vidējo austrumu territoriju vien vai arī tas atbalsosies visos pasaules kontinentos, tas rada jau tagad bailes abās pasaules lielvalstīs — Padomju savienībā un Savienotās valstīs.

Kā zināms, tad Izraēla ir deklarējusi, ka žīdu-arabu konflikts ir atrisināms tikai tiešās Izraēlas sarunās ar arabiem. Izraēlas ārlietu ministrs Aba Ebans ir vairākkārt norādījis, ka Padomju savienībai, atklāti nostājoties arabu pusē, vairs nav nekādu tiesību spēlēt bezpartejiska tiesneša lomu. No otras puses ir zināms, ka Maskava kā priekšnoteikumu lielvalstu sarunām par stāvokļa normālizēšanu Vidējos austrumos ir deklarējusi, lai Izraēla vispirms atvelk savus spēkus no 6 dienu karā okupētām arabu territorijām.

Izraēlas nostāja bieži vien pasaules presē gūst daudz lielāku atbalsi nekā arabu viedokļa uzklausīšana. Šajā sakarībā pakavēsimies pie intervijas, kuŗā Ēģiptes ministru prezidents Gamals Nasers pazīstamajam amerikāņu žurnālistam Čarlzam Folcam izteicis savus uzskatus:

„Mums ir nenoliedzamas tiesības atbrīvot Izraēlas okupēto territoriju tā iemesla dēļ, lai atgūtu to, kas mums ar varu ir atņemts. Apvienotajās nācijās 1967. gadā pieņemtā rezolūcija prasīja to pašu, bet Izraēla šo rezolūciju ignorēja. Mums atliek tikai divas iespējas — vai nu atzīt Izraēlas varmācīgo aktu un atteikties no mums piederošām territorijām vai arī cīnīties ar ieročiem, lai šīs territorijas atgūtu. Izraēla līdz līdz šim ir centusies uzspiest savu nokārtojuma plānu. Bet ir liela starpība starp militārā konfliktā panāktu uzvaru un mēģinājumu uzspiest ar varu nokārtojumu, kas pretējai pusei nav pieņemams un ir netaisns. Abas šīs lietas stāv tālu no patiesā miera nodrošināšanas. Izraēla iestājas par tiešām sarunām ar mums, bet tanī pašā laikā atsakās no jebkādiem iepriekšējiem solījumiem attiecībā uz okupētajām territorijām un arī kategoriski ignorē arabu bēgļu problēmas atrisināšanas iespēju."

Jautājumam, vai būtu iespējams panākt kādu vienošanos, ja Izraēla arabiem atdod okupētās territorijas un vai Ēģipte garantētu Izraēlai tādā gadījumā brīvas kuģošanas iespējas no Šaramelšekas ostas, Nasers atbildēja:

„Noteikti jā! Ne to vien. Mēs esam ar mieru garantēt Izraēlai arī Suecas kanāļa izmantošanu. Arī Jeruzalemes pilsētas jautājumā pie labas gribas nav neiespējami panākt visiem pieņemamu atrisinājumu."

Pieskaņoties krievu militārai palīdzībai arabiem, prezidents Nasers cita vidū izteicās:

„Bija laiks, kad man bija jāraksta vēstules Brežņevam katru nedēļu. Mums bija nepieciešama viņu palīdzība, viņu ieroči un tehnika — un mēs to arī nepārtraukti prasījām. Padomju savienības palīdzība mums bija nepieciešama tādēļ, ka amerikāņi Izraēlai bija jau nodevuši elektrotehniskā kara ieročus — ieročus, kas līdz šim nebija pieejami ne Izraēlai, ne arī mums. Mēs bijām pārsteigti par to, ka Savienotās valstis to darīja, jo neizbēgamās sekas bija tās, ka mēs bijām spiesti prasīt krieviem stāvokli līdzsvarot, viņu technoloģiju, mašīnēriju un technikus, kas to apkalpotu. Pad. savienības palīdzība mums bija nepieciešama un mēs to arī saņēmām. Ja 1967. gadā mūsu armija bija tikai 100.000 vīru liela, tad tagad mēs Izraēlai varam stādīt pretim 600.000 vīru lielu, labi apmācītu armiju. Mūsu militārais budžets no 160 milj. ēģiptiešu mārciņām vienā gadā, šogad ir sasniedzis 550 milj. mārciņu robežu."

Intervijas beigās Nasers uzsvēra:

„Pretēji žīdu propagandai mēs negribam noslaucīt Izraēlu no zemes virsas. Ja Izraēla atdos okupētās territorijas un pozitīvi atrisinās arabu bēgļu problēmu, krize Vidējos austrumos būs novērsta. Mēs tad pārdosim ieroču kalnus katram, kas tos vēlēsies pirkt, jo mums tie vairs nebūs vajadzīgi. Ja Savienotās valstis ieturēs taisnīgu politiku iepretim arabu valstīm, tad arī arabu attiecības ar amerikāņiem uzlabosies. Diemžēl, līdz šim ASV Apvienotajās nācijās ir vairāk nostājušās Izraēlas pusē nekā centušās izprast arī mūsu viedokli. Ja Savienotās valstis sapratīs to, ka Nasers vēlas mieru, ka Nasers nav varas kārs iekarotājs, kā diemžēl amerikāņu prese to iztēlo, tad mūsu attiecības ar Vašingtonu normālizēsies un beigās izveidosies arī draudzīgas. Un Izraēlai jāsaprot, ka mēs vēlamies mieru, tāpat kā mieru varbūt vēlas arī viņas saprātīgie politiķi. Bet mums nebūs pieņemams miers, kas būtībā nozīmētu kapitulāciju. Mēs esam gatavi runāt tikai par taisnīgu mieru."

Tiktāl Nasera izteicieni. Zīmīgi, ka arī pašā Izraēlā sāk pacelties balsis par piekāpīgāku nostāju eventuāla miera parakstīšanai ar arabiem. Kā žīdus, tā arabus ir grūti pārspēt tielēšanās mākā. Var gadīties, ka tie tomēr vienreiz vienosies par miera cenu — cenu, kas abām pusēm būs pieņemama. Tad Izraēla tāpat kā Nasers varēs pārdot uzkrāto ieroču arsenālus, ieskaitot varbūt arī atombumbas. Varbūt, ka pircējs gadās kādā Afrikas nēģeru jaunā valstiņā, jo strīdiņi un ieroču žvadzināšana pasaulē neapklusīs arī pēc tam, kad pār Vidējiem austrumiem uzlēks ilgi gaidītā miera saule.

Aleksandrs Kegumnieks

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Edmontonā sanākušais strādnieku kongress atkārtoti pasvītroja savu nostāju pret valdības iecerēto inflācijas apkaŗošanas programmu. Kongresa prezidents D. Makdonalds, apveltījis valdības cenu un ienākumu komisiju ironiskām piezīmēm, deklarēja, ka strādniecība nepieņems cenu vadlīnijas un organizētā strādniecība Kanadā nekļūs par grēkāzi valdībai, kas nezina, kā atrisināt pārņemtās problēmas. Arodbiedrības arī turpmāk iestāsies par algu prasībām, kas formulētas pie apspriežu galdiem, nevis cenu un ienākumu komisijas „dibenistabiņā". Kongresā arī pārrunāja bezdarbnieku organizēšanos, strādniecības lomu kooperātīvos pasākumos un veselības aprūpes centros.

★ Pagājušajā nedēļas nogalē dažādos negadījumos Kanadā mirušas 75 personas, tikai par 4 mazāk nekā rekorda 1966. gadā. Ontario mirušī 25. Šatiksme Kanadā prasījusi 54 upurus, 17 noslikuši, 2 dabūjuši galu liesmās, 1 nosmacis un viens miris eksplozijā.

★ Pasta departamentam ieejot jaunas krizes periodā, pasta ministrs Kīrans ar palīgiem beidz iestrādāt „balto grāmatu" — ieteikumu pārvērst pasta departamentu autonomā valdības uzņēmumā. Ieteikumu paredzēts iesniegt parlamentā divu nedēļu laikā. Tajā paredzēts darbiniekus izskaitīt no civilā dienesta, darbībai iegūt valsts aizdevumus, pasta likmes rēgulēt īpašai komisijai un vadībā neatkarīgu direktoru valdi. Kīrans atzinās, ka Kanadas pasts ir nopietnās grūtībās un cer, ka divu gadu laikā tas kļūs autonoms uzņēmums, kaut paies vēl 4—5 gadi, iekām tā saimniecība varētu nest peļņu. Domājams, ka šo jautājumu parlamentā apspriedīs tikai rudens sesijā. Pasta departaments šogad paredz 74,4 milj. dol. deficītu.

★ Sākot ar karalienes Viktorijas laikiem, Kanadas sešu nāciju indiāņi atzīmē gadskārtēju maizes un siera dienu, kad rezervātā izdalīja minētos uzturlīdzekļus kā atzinību par pakalpojumiem valdībai. Tagad gan par izdalāmo maizi un sieru maksā pašu indiāņu mūzikas kapellas fonds, nevis valdība. Šogad Viktorijas dienā Ošvīkenas ciematā notika parāde un priekšnesumi, pulcējoties ne tikvien rezervāta indiāņiem, bet arī viņu radiem un draugiem, kas apmetušies balto ciematos un pilsētās. Interesants šai sakarā ir zīmīgs sīkums. Par balto piknikiem un festivāliem rakstot kanadiešu avīzēs, pieminot ēšanu, lieto terminu „patērēja" (consumed), bet atreferējot indiāņu maizes un siera dienas notikumus, „The Globe and Mail" reportieris izvēlējās vārdu „aprija" (devoured). Tā nu indiāņi šogad „aprijuši" 1000 mārciņu siera un 800 klaipu maizes.

— ns

Mūsu pastāvēšana . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ram 400.000 Latvijas pilsoņu. Mūsu garīgā attīstība, augšana un dvēsele nepārtrauki kroplota. Un tomēr brīvības ilgās, tēvuzemes mīlestībā tautas pastāvēšanas griba ienaidniekam nav uzvarama. Latviešu ģimenēs dzimst jauni latvieši. Jaunie būs, kas turpinās tradicijas, sargās karogu un runās valodu, lai tā nekļūtu mirusi valoda.

Divējādi uzskati. Dadža karikatūra